

KURIERO INTERNACIONA

ISSN 2429 – 2699

Nedependanta revuo trimestrial

N° 4/2017

LA MIKRA YUNINETO

LA MULIERO QUA VENIS DE ALTRA LOKO

LA ENIGMATO DI AKAKOR

[Tapez ici]

[Tapez ici]

[Tapez ici]

KURIERO INTERNACIONA N° 4 – oktobro – decembro
2017

REDAKTERO

Jean Martignon

12,rue Maurice Utrillo, F-91600 Savigny sur Orge, Francia - France

e-adresi : jean-claude.martignon@orange.fr e

martignon.jean@wanadoo.fr

KURIERO INTERNACIONA publikigesas ye singla trimestro e la yarala abono esas 10 euri.

*L'ido respondas la advoko di
mondo qua perdis sua centro,
la koncio di lua spiritala
konekteso, e l'etikala valoraji
di personala diciplino e
sociala responsiveso. Karl
Schlotterberg*

*La traduko esas la principio
ipsa qua justifikas la
posibleso e l'existo di lingui
auxiliar. Umberto ECO*

VORTO DAL REDAKTERO

La preirinta numero di KURIERO INTERNACIONA publikigesis tre tarde pro ke maligna personacho sendis viruso kun artiklo, quan il demandis a me publikigar. Konseque di ta viruso, me ne plus povis imprimar ula pagino di mea buletino. Me mustis cerebragar penoze por trovar nek bona nek mala solvuro. La sendero di ta viruso esis Italiano di qua la mencionita nomo esis Massimo Acciai. Kad ico esis lua vera nomo o nur nomo por celar lua vera identeso ? Me havas dubiti, nam pro ke me mokis sovente (ofte) la reformiki che la Faciolibro (Facebook) IDO e ke Tiberio Madonna olim expresis la opinono ke il esis reformiko e ke me insultis ilu grave per atakar li, ilu povabus volar tale venjar su e sendar a me (o sendigar da konocato) ca infektita mesajo. Ma povus anke esar ke Tiberio Madonna havas nula responsiveso pri ca misago e ke la aludita kerlo esis Esperantisto volante facar mala stroko ad Idisti. Cakaze la redakteri dil cetera buletini Idista povas anke koncernesar. Me esas tre iracoza pri ca malfaco pro ke me ne esis entuziasmoza koncernante la temo di ca artiklo, ma me ne audacis senkurajigar esperigiva nov adepto di nia Interlinguo (il redaktabis l'artiklo en preske perfekta L.I. di la Delegaciono) ; ma pos tala experienco me esos multe plu desfidema ed aceptos nur artikli qui plezas a me e venanta de konocata Idisti. E qui ja esos mea abonanti. Mem cakaze, me postulos de li ke li sendez l'artiklo ja skribita od imprimita per la « lenta » posto e ne per la interreto. Ico esos plu sekura.

Me konstatis ke per smartfono (certeni uzas anke la vorto « inteligenta telefonilo »), on povas telefonar a tre fora loki e ne tre chere. Desfortunoze, ico

ne semblas interesar multe nia Interlinguisti. Anke on povas sendar kurta videi per la interreto por la faciolibri ed aludar la singladia vivo, parolar pri la quarteri e la monumenti di onua urbo. Ma, nun, segun semblo, me esus la unika qua audacis agar lo, quankam me esas oldulo ne tre apta utiligar la nova teknologii. Kad la plu yuna Idisti esas tante indiferanta ? O povra (ne povante komprar « inteligenta telefonilo ») ? O mem plu neapta kam me por la moderna teknologii ? Me ne savas, ma on povas suspektar to. La adepti di la L.I. devos divenor plu agema e laborema por igar nia komuna linguo atraktiva ad interesati e novici. Me esperas ke li vekos e ne duros dormar.

Sincere via. JM :::- :::

INFORMO PRILINGUA

Nia pasinta samideano Andreas Juste, quankam tre fervoroz L.I.-ano, anke interesesis pri Interlingua. Me imitas lu, e, multarelate, me havas opinioni simila a le lua pri la linguo. Lu uzis nerare la sufixo – mente, quan il adjuntis – quale Interlingua – por adverbigar adjektivo. Dum longa tempo, me opinionis ke ico esis absurdia fantazio, til la tempo kande me pronuncis frazo en Interlinguo kun ca sufixo e me konstatis ke ico adjuntis tre bela sonoreso e muzikaleso a la linguo quale por la romanida lingui dil Sudo (Hispana, Italiana). Me do rezolvis adoptar tempope ca sufixo en mea uzado personal e quale por la adjektivi kelkafoye me supresas la dezinenco –a kande ico ne produktas problemo pri la pronunco, e.g. klarmente apud klaramente. Anke Interlingua uzas (quale mea linguo matral) la formo : va + infinitivo por indikar quika o balda futuro. Ico ne existas til nun en la L.I. di la Delegaciono, do quale s-ro Juste, me rezolvis adoptar ol kande ico povas esar utila.

Pluse, same kam s-ro Juste me opinionas ke la sufixo –isim povas kelkafoye uzesar por insistar pri la intenso dil adjektivi, exemple : « Me vidas belisima floro », konkurencante « Me vidas belega floro ». Ma ico nur por adjektivi e ne por substantivi. Anke por trovar eventuale alternativa vorti (sinonimi) me pruntos eventualmente vorti di Interlingua, ma rarmente e kun prudenteso.

En la pasinta numero di K.I. me propozis uzar la nomo di la lando plus la precizigo –landano por indikar habitanti di ula lando qui ne apartenas a lua originala gento e ne volas (o ne povas) asimilesar. Tale on povas havar Francialandano por yuna Mohamedano qua naskis en Francia ed havas la nacionaleso di la lando, ma ne konsideras esar Franco. Simile por Afrikano en Germania ube yuna Turko od Afrikano esas Germanialandano. Simile en Anglia ube Pakistaniano havante oficale la nacionaleso Britanian esas Anglialandano (o Britanialandano) ec. Tale « sufixo » povos evitar problemi prilingua.

Kompreneble, me propozas ico al imito dal Interlinguisti, ma nule intencas bataliar por impozar lo. Se la L.I.-ani adoptos co, lore lia uzado sancionos ica formi. Se no, olci duros esar mea personala ‘idolekto’.

LISTO DE UTILA VORTI

‘acetabulo’ : Surfaco artikal dil iliaka osto. Vorto trovebla en la DEFIRS lingui.

achento : stranjera, regionala o sociala aparta pronunco e frazomeledio di ula linguo. (vorto recente oficaligita da la Lingual Komitato dil ULI)

‘adenomo’ : adenomo esas nenociva tumoro povante afektar glando o mukozo.

‘afordar’ : havar la moyeno agar por. Permisar a su ulo (pro ke on havas la moyeno agar tale).

‘ambiento’ : la naturala medio cirkondanta onu.

‘analfabeto’ : persono qua savas nek lektar nek skribar (DFIS).

‘apropo’ : parolante pri ca temo, aludante ico. Vorto trovebla en diversa Europana lingui, precipue la Franca e la Germana.

‘arpento’ : arpento esas mezurunajo en diversa landi valoranta de 34 til 51 ari.

‘autostrado’ : automobilal voyo kontenanta du chosei havanta unika direcione e konceptita por trafiko rapida e grandaquanta. (vorto venanta de la Italiana e sat bone komprenata internacione).

« bungalow » : Vorto de Indiana origino trovebla en omna DEFIRS-lingui ed, ecepte la Rusa, kun la sama ortografio. Ol signifikas domo havanta nur un etajo e vizanta habitesar nur da un familio.

‘cervezo’ : antiqua biro.

‘detektar’ : revelar ulo tillore neperceptata. Ni havas la vorto detektivo en Ido

‘diglosio’ : Stando di homala grupo e di persono uzanta du lingui de sociala-kulturala niveli diferanta. E.g. la diglosio* dil Arabi qui praktikas la literaturala Araba idiomo e la parolata dialekti.

‘diskoteko’ : nokto-klubo (E.F.)

diskriminacar : traktar ulu od homala grupo neyuste. (vorto nun oficaligita)

‘dolabro’ : Hakilo havanta kurta tenilo uzata kom armo o kom laborilo. Vorto venanta de la Latina : dolabra.(France, Angle e Germane : doloire).

‘domotiko’ : totajo dil moderna tekniki e di informatiko posibligante kontrolar la sistemi di la domo e vizas solvar la problemi e sekurigar la komforto dil konstrukturi ed hemi. (Italiana, Hispana, Franca). En la Angla la vorto esas : « home automation ».

‘«dorftrottel»’ : Germana vorto signifikanta : neinteligenta vilajano.

,drono’ : mikra aervehilo senpilotista.

ekosistemo [Ekol.] Sencese interrelatanta ensemblo de ‘biocenozo’ e biotopo [A. ecosystem l F écosystème l G Ökosystem l HI ecosistema l R ekosistyema].

eskalatoro : Mashinala eskalero ek movanta gradi, por transportar personi adsupre ed adinfre inter diferanta etaji o niveli, precipue en granda butiki, aeroportui, subtera fervoyala stacioni, edc [AF escalator l H escalera mecanica, escalera automatica l R escalator].

etno : populo, gento (veninta de la Greka ethnos). En Ido, ni havas la vorti etnologio ed etnografio. La Lingualo Komitato adoptis la formo : etnio, ma ol esas deskonsilinda pro ke ol enduktas nenecese neregulozeso quoniam ni havas la vorti supre aludita. Do, la formo : etno esas preferinda e plu reguloza.

euro : [Ekon.] Pekunial unajo dil Uniono Europana () € : la abonpreco di Progreso kustas 10 euri.

faxar (tr.) Sendar texto od altra dokumento per sistemo elektronikal uzanta telefon-lineo : faxez a me la raporto [A to fax l F faxer l G faxen

l H enviar por fax l It. Faxare l R faks]. faxilo. Aparato uzata por faxar ulo.

festivalo : internaciona o naciona renkontri ube diversa landi prizentas lia maxim bona produkturi artala (precipue muziko e cinemo).

flashar (ntr.) Emisar forta instantala lumo-radii [A. F. H. I.]

fonemo [Ling.] La maxim mikra fonologial unajo [A. F. G. H .I. R.]

fonologio [Ling.] Fako di la linguistiko qua studias la fonemi, t.e. la foni di ula linguo qui esas kapabla transmisar distingi di la signifiki [A. F. G. H. I. R.]

‘fotono’ : Partikulo ek maso e kargajo nula, olqua esas asociata a radiado lumoza od elektromagnetala.

‘gaela’ : La Gaeli esis Kelta populo parolanta Kelta linguo.

‘gaga’ : senila ed/od imbecila.

‘“ghee”’ : klarigita butro uzita por la Indiana koquarto.

“”globetrotter””: aventurema voyajanto qua trairas la mondo. (Angla vorto)

‘gombo’ : (*Abelmoschus esculentus*) anke nomizita “okra” esas legumo e kondimento. Ol manjesas en India, nord-Afrika, Proxim-Oriento e sud-Usa.

‘ideogramo’ : en certena skribarti ol esas signo qua reprezentas litero o vorto.

‘idiolekto’ : Maniero partikulara parolar propra a un persono.

‘infrastrukturo’ : Totajo del produktera forci e del produkto-relati qui konstitucas la materiala fundamento dil socio.

‘interludo’ : Inter du spektakli, che teatreyo o cinemo, od inter du emisi che-televizione, kurtatempe duranta komedieti ed/od amuzivi. (E.F.I.)

‘«jaggery»’ : «jaggery» qua anke skribesas «jaggeree” esas nerafinita sukro preparita per varmigar palmo-siropo. Ol uzesas por koquar dishi en la Indiana sub-kontinento (India, Sri Lanka, Pakistan).

‘judo’ : Kombat-arto de Japoniana origino.

‘kalceo’ : sinonimo di shuo. (vorto de latina origino)

‘kataristo’ : La kataristi esis hereziani precipue trovebla en sud-Francia e qui kombatesis energioze dal katolika Eklezio dum la XIIIIma yarcento per kruc-milito durinta dum preske kinadek yari.

‘kindo’ : homala ento de la nasko til la adoleco (til 15 yari cirkume)

‘knemido’ : Luxoza pedovesto militistal quan la Greki dil Homerala tempo surhavis.

‘kobrao’ : venenoza serpento di tropikala regioni.

‘logotipo’ : Grupo de literi o de signi uzata kom emblemo di societo od fabriko-marko komercal. (vorto internaciona sub la formo logo, ma logo ja existas en la L.I. por navala utensilo). En la Franca existas la vorto « logotype » rare uzata, ma havanta la sama senco kam « logo ». Me do selektis ol por Idigar olu ed evitar konfundo. Ica vorto existas anke sub ica formo en la Hispana.

‘lontana’ : altra vorto por : fora.

‘lukumo’ : orientala dolcajo.

‘okurar’ : evento qua efektigesas. E.g. : «La grand evento qua esis la nasko di Ido okuris ante la unesma mondo-milito».

‘»mandala»’ : Tibetana pikturo qua montras cirklo en quadrato kun tre diversa aspekti e kolori. Ol esas supozata esar suportilo por atingar la spirituala veko.

‘manikeismo’: La manikeismo esas absoluta lukto inter du kontrea principi. Ol esas anke maniero judikar ulo sennuance kom tote bona o tote mala.

‘mansio’ : sinonimo di domo (latina vorto)

‘megapolo’ : giganta civito. (radiko trovebla en la Angla e Franca idiom)

‘metroo’ : Lor la Ido-renkontri di 2014 en Paris, la Idisti volis uzar ica vorto por la subtera treno. E nur ica vorto pro ke li judikis ke « subtera treno » esas tro longa. Konseque, me rezolvis adopter ol.

‘mujiko’ : basaklasa rurano en carala Rusia.

‘neolitiko’ : Lasta periodo dil prehistorio.

‘NIFO’ : Ne identigita fluganta objekto, nomata anke fluganta disk od en kelka lingui : fluganta subtasi. On supozas ke li vehigas exterterani en lia internajo.

‘onomancio’ : Kapableso predikar per la literi di persono-nomo, lua futuro.

‘optimizar’ : Ita vorto existas en la Angla, Franca e Germana patuazi. On povas vicee uzar sen steleto la vorto maximbonigar.

‘paleolitiko’ : Periodo di la antiqua stonepoko komencinte approxim du milion yari ante nun e durinta til la debuto dil agrokultivo.

‘pan’ : Ita prefixo, venanta de la Greka linguo, uzesas en multa Europana lingui. Ol signifikas : tote, komplete.

‘patuazo’ : nacionala, naturala, o matrala linguo. Interlinguo ne povas esar patuazo. Venas de la Latina patriensis qua signifikis : patrala (matrala) linguo.

‘piktogramo’ : en certena skribarti ol esas mikra desegnuro qua reprezentas litero o vorto.

‘pucho’ : stroko di stato, violentoza chanjo di guvernerio. Germana vorto adoptita en plura Europana lingui.

‘radiofono’ : mashino por recevar brodkasti. La vorto radiofono vizas evitar la posibla konfundo dil vorto radio kun sunala od altra radii.

‘resursi’ : la resursi esas la richaji pri qui lando disponas. Oli esas anke la kapablesi e la interna richaji di persono od organizuro.

‘rocketo’ : Kosmospacala mashino provizita per specala motoro. Angle : rocket, Germane : rakete, France : fusée.

‘samurayo’ : Gardisto. Nomo dil membra dil anciena militistal klaso en Japonia.

‘sensoro’ : Instrumento qua konvertas mezuri a fizikala quantesi. Vorto trovebla en omna DEFIRS-lingui, ecepte la Franca (Angla, Germana, Hispana, Italiana, Rusa).

‘sinkronaleso’ : Misterioza koincidi neexplikebla racionale o per ja existanta cienco o savo.

‘shako’ : Militistal kapvestajo tre segunmoda dum la XIXma jarcento.

‘shamanismo’ : Praktiko di qua la skopo esas mediaco inter la mondo di la homi e la spiriti dil naturo.

‘smartfono’ : Moderna poshtelefonilo anke surnomizita « telefonilo inteligenta » en plura lingui. Omna DEFIRS-lingui konocas ita vorto venanta de la Angla „smartphone“.

‘soyao’ : Planto di qua la grano esas fabo oleosa. Ol esas veninta de la varma regioni di Extrema-Oriento. Ma la plu multa Idisti preferas la formo : soyo.

‘sponsoro’ : mecenato.

‘termoluminecenco’ : kaloral lumifado.

‘TM-efekto’ : Sentimento di antipatio quan on havas nekonciante e nevole kontre lando e lua resortisanti, quankam li esas senkulpa, pro la mala agi da un de lua civitani kontre onu.

‘toponimo’ : Lok-nomo. Vorto de Greka origino trovebla en omna DEFIRS-lingui.

‘tornado’ : vortica ventego.

‘totalitera’ : rejimo di Stato en qua omna povi apartenas ad unika partiso qua toleras nula opozo.

‘trajekto’ : surirenda voyo por irar de loko ad altra loko. Ed anke la ago surirar ica voyo por efektigar onua voyajo. (vorto trovebla en la Hispana, Angla, Franca)

‘yo’ : popul-vorto signifikanta : saluto. Ol esas trovebla en la Usana Angla linguo ed en la Japoniana.

‘yudo’ : Israelido. Persono di ‘yuda’ religio.

‘yudismo’ : Monoteista religio dil yudi.

‘xenofobio’ : kontre-stranjera odio. Vorto de Greka origino trovebla en plura fonto-lingui di Ido.

SINONIMI

‘jame’ : nulatempe

kalceo : shuo

‘lontana’ : fora

mansio : domo

‘sovente’ : ofte

‘travalio’ : laboro

‘ye bon merkato’ : chipa

‘donar la bonveno ad’ : aceptar

GRAMATIKALA VORTI

‘ergo’ : do, konseque.

‘itaque’ : pro to, pro ico, camotive.

‘nihilominus’: malgre to, malgre omno.

‘quoniam’: pro ke.

‘utinam’: utinam dicesas kande on deziras ke ulo esez reala o realeskez : «Utinam li venos morge !»

TRADUKURO DI MODERNA VORTI

arobase : arobo (informatiko)

«convivial» : Ita vorto qua existas en la Franca ed en la Angla signifikas : gastamika.

«compromis» : Ita radiko qua existas en diversa Europana lingui, miskomprenesas da la plu multa Idisti. Ol ne devas konfundesar kun la Idala vorto : kompromiso, olqua havas tote altra senco. La maxim bona posibla tradukuro esas kurta perifrazo : meza solvuro.

hashtag : dieza vorto (informatiko)

«to optimize (E), optimiser (F), optimieren (G)» : Me ja supre enduktis la vorto optimizar* ma on povas anke tradukar sen asterisko e facile komprenesar da omna Idisti per la vorto : maximbonigar.

site (archéologique) : loko (arkeologial).

«sociétal» : Ita tote recenta vorto en la Franca linguo e qua ne troveblesas che omna dicionarii, nule relatas a la vorto societo en Ido, ma a la socio. Tamen ol havas diferanta senco de sociala, nam ne parolesas pri la sociala ordino ma pri lua strukturi. La maxim bona tradukuro en Ido, semblas a me esar : prisocia. E.g. «Ceci est un phénomène sociétal» = «Ico esas prisocia fenomeno».

totalitaire : totalitera (uzata da S.Quarfood en 1938). Ma on povas anke uzar : totalitara.

Ica listo de vorti ne esas exhaustiva e povos kompletigesar future. Me ne volas diskutar abstraktite, ma me agas konkrete per tradukar e redaktar texti e me koaktesas uzar o krear vorti qui ne esas oficala, ma qui esas bezonata pro la neceseso bone komprenesar.

CITAO : Ta qua kondutas vere kom chefo ne partoprenas l'ago. LAOZI

IVAIN O LA KAVALIERO KUN LEONO

tante flugar. Ma vers ilu me irigos yunulo qua kuras tre rapide ed esos en la korto di rejo Artur morge vespere, ton me esperas. Ma il ne povos agar plu bone.

-Ico es tro longa fristo ! La dii duras dum longa tempo. Dicez a lu ke morge vespere il esez hike. Lu agez plu rapide kam kustumale ! Il esforcos se il volas lo ! Ek du dii, il divenigos nur un. Canokte brilos la luno. Il transformez la nokto a jorno e me donos a lu, kompense, omno quon il volos ke me donez a lu.

-Lasez a me ica tasko ! Yes, vu havos il, adminime til tri dii de nun, en vua manui. Morge vu kunvokos vua domani e demandos avizo a rejo

di rejo Artur, kavalieri interdisputas le lua aventuri eventinta en strana esquietiganta marveli. Quik pos cartar ed ipsa serchar aventuro. Il quezas da iracoza turbo. Pose, il dem, il amoreskas lua vidvino. Ma Tamen, elua servistino chanjigas

Artur qua esas venonta. Por mantener la kustomo defensar vua fonteno, vu devas prenar bona konsilo. Ne esos altaranga viro qua audacos irar por defensar ol. Lore vu povos dicar, juste, ke oportus a vu spozineskar. Tre famoza kavaliero postulas vu ma vu ne audacas aceptar ilu se li ne konsentas pri co. Me savas ke li omni esas tante poke brava ke por kargar altru per portajo tro pezoza por ili, li omni falos a vua pedi e li dankos vu quitesar de lia granda pavoro. Ta qua timas sua ombro evitas kombatar per lanco o per javelino. Lo esas mala ludo por la poltrono !

La siorino respondas :

-Aludante ico, me ja pensabis pri to quon tu jus konsilis a me. Tale ni do agos. Ma pro quo duras tu esar senmova ? Irez, e departez rapidamente ! Agez talamaniere ke il venos ! Me restos kun mea domani.

Tale finis la konversado.

La nobel-yunino simulas serchigar sinioro Ivain en ilua feudo. Singladie el balnigas ilu, lavigas la kapo e bone pektas lu. Adjuntite a co el preparas por lu skarlata robo intense reda furizita per skurelo-felo, pudrizita per kreto. Esas nulo quon el ne prestas a lu por ornar ilu maxim bone : ora Klozo-buklo plurichigita per lapidi e zono kun burso rekamita per oro.

Pose el informas sua siniorino. Ico es efektigita : la anuncanto retrovenis bone aginta ilua mesajo !

-Quale ? dicas la damo. Kande venos sinioro Ivain ?

-Il ja esas hike !

-Il esas en ca loko ? Lu venez quik celite e sekure dum ke nulu esas kun me ! Impedez ke nulu venos adhike. Me odius ke esez quaresma persono inter ni !

La damzelo retroiras e retrovenas vers elua gasto. Elu ne montras per elua mieno la kontenteso quan el havas en la kordio. Elu dicas a sinioro Ivain :

-Mea siorino savas ke me grantis azilo a vu. El blamas me, el odias me e pro co grande rankoras kontre me. Ma el asertis sincere ke me povas duktar vu opoze ad elu sen danjero por vu. Sen mentiar e sen trahizo el volas nur vidar vu en elua karcero. E se el volas havar la

korpo, elu volas anke posedar la kordio.

-Certe, lu dicas, me bone volas ico. Me ne sufros doloro pro co. En elua karcero me volente esos.

-Vu esos ibe, danke la dextra manuo per qua me tenas vu !

Sur ederduna kovrilo intense reda li trovis la damo sidanta. Tre violentoza pavoron havas sinioro Ivain dum enirar la chambro. Li vidas la siniorino, qua ne dicas ula vorto. Ivain pavoreskas pro co e vere kredas trahizesar. Lu stacas fore de la damo dum ke la yunino parolas, dicante :

-La diablo forportez l'anmo di elta qua duktas aden la chambro di bela siniorino ula kavaliero qua ne audacas proximeskar ad elu ed havas nek lango nek boko nek parolo per qua il savas salutar el !

Dum dicar ca vorti, la yunino tiras il per la brakio e dicas a lu :

-Venez adhike, ho kavaliero, e ne timez mea siniorino ! Demandez ke el grantos a vu vua paco. E me suplikos elu kun vu por ke el pardonez a vu la morto di Esclados la Rufa, elua sinioro.

Sinioro Ivain nun juntas ilua manui, genupozas e dicas kom ver amiko :

-Siniorino, me ne klamos danko e tamen me dankos vu pro omno quon vu voluntos agar por me. Nome nulo de co povus desplezar a me.

-No, sinioro ? E se me ocidas vu ?

-Siniorino, segun vua volo. Me ne dicos ulo altra.

(Duro sequos)

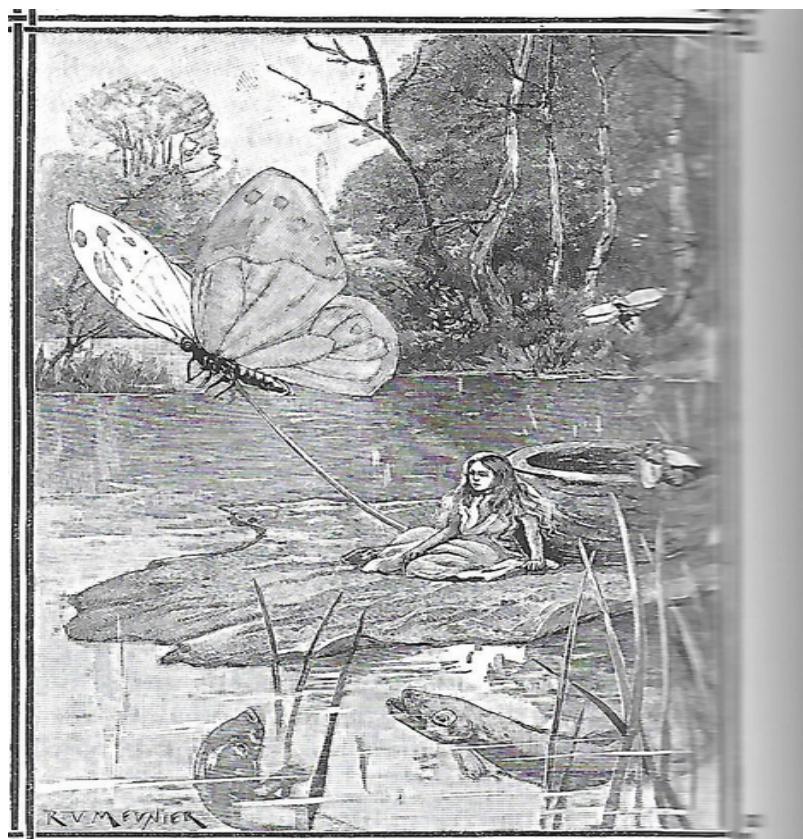
LA MIKRA YUNINETO

RAKONTO

Damo qua promenis uladie en splendida gardeno, haltis por admirar ravisanta tulipo havanta petali reda e flava. "Qua jolia floro ! » elu dicis dum inklinar su por examinar ol plu proxime. Saminstante, la tulipo desklozesis kun granda bruioso ed in la internajo sur la fundo verda, la damo perceptis mikra yunineto, tenua, charmanta ed havanta la longeso di polexo. Onu nomizis el Polexa.

Kom bersilo on donis ad elu nuco-shelo, kom matraco folii di violo e kom kovrilo folio di rozo. Dum la jorno, elu ludis sur tablo e kantis per voco tante dolca e melodioza ke onu nulatempe audabis ulo simila ad ol.

Ma ulanokte, ledra rospo eniris la chambro tra vitro-karelo ruptita, saltis adsur la tablo ube dormis Polexa.

Rook, rook, Rook, Rook, Rook, Rook, Rook, dum vidar la jolia mikra yunineto, ed il Papiliono forportas e salvias Polexa

Arivinte an aquo-fluo, il selektis granda folio di *arctium* retenita an la rivo per sua stipo e pozis en olu la nuco-shelo ube dormis la mikra Polexa.

Kande la kompatinda yunineto, dum vekar lor la sequanta matino, vidis ke el esis meze dil aquo, el ploreskis tante forte ke la fisheti venis por natar proxim la folio qua esis azilo a Polexa. Li judikis ke el esis tante jentila ke li volis

liberigar elu ; li kunvenis cirkum la stipo, grossa lucio tranchis ol per sua denti, e la folio forportis la yunineto adfore sur la rivero, exter la atingo-povo dil rospo.

El efektigis tale vera voyajo, joyante pri la beleso dil naturo, la kanto dil uceli, l'aspekto dil aquo quan la suno brilgis quale oro. Survoye, jolia papiliono blanka flugetis cirkum elu e pozis su sur la folio apud la yunineto. Polexa prenis sua zono, atachis un extremajo di ol al papiliono, la altra extremajo al folio ed al avancis mem plu rapidamente.

Subite, grossa melolonto pasis proxime e vidinte el, lu cirkondis per sua gambi elua korpo delikata e, per flugar, forportis elu aden foresto.

Polexa tre pavoris, ma el kompatis precipue la desfotunoza papiliono qua ne povus desatachar su e qua esus mortonta pro hungro.

La melolonto sidigis el sur la musko, pede di arboro e ridepartis tra la foresto. La yunineto profitis lua absenteso por fugar.

El haltis an la bordo di senarboreyo, ube el povis shirmar su sub peco de kortico qua divenis tekto ad elu. Polexa pasis tale la somero e l'autuno, okupata por askoltar l'uceli e regardar la flori.

Ma venas la vintro ; pokope, Polexa vidas la arbori senfolieskar, la flori velkar, e la kompatinda yunineto sufrante pro la koldeso afliktesas e pensas ke el va mortar.

Quivit ! quivit ! audas elu kriar tainstante. Elu levas sua kapo e vidas hirundo qua questionas el pri la motivo di elua chagreno. Polexa naracas a lu sua travivaji.

« La vintro arivas, dicas ad el la hirundo, me retroiras a la varma landi, ka tu volas venar kun me, ni fugos a tre fora loko de hike ? – Me iros volunte kun tu », dicas lore Polexa.

Quik, el sideskas sur la dorso dil ucelo ed atachas sua zono ad un de la plumi maxim solida. Super la foresto, la maro e la alta monti, el forportesis tre lontane(1), vere tre lontane.

La hirundo haltis proxim bela lago apud olqua stacis anciena kastelo marmora. La lando esis splendida, esis varma. Granda flori kreskis preske omnube, e lo esas sur la maxim bela de oli ke la hirundo depozis la yunineto. Polexa joyis tilextreme, ma el tre astonesis kande el videskis mikra viro blanka, ne plu granda kam elu, qua esis sidanta en la floro. Il havis krono sur lua kapo e brillanta ali sur lua shultri. Vidante Polexa, il staceskis, prenis sua ora krono e pozis ol sur la kapo dil yunineto. Du jolia ali diafana atachesis senfriste ad elua shultri, e, lore, elu povis flugar de floro ad altra floro.

Tale Polexa divenis la rejino dil flori.

Iontane (1) = fore

(Segun ANDERSEN)

AVICENNA : la mediko filozofa

Avicenna esis, dum la Xma yarcento, giganto di la medicino e di la filozofio. Il esas l'autoro dil Regularo dil medicino , qua duris esar refero en la universitati Europana til la XVIIma yarcento.

Kande krulis la civilizuro Greka-Romana pos la falo di Roma en 476, la desordino politikal ed ekonomial divenis generala en la anciena provinci dil Imperio Romana di Ocidente (altri dicitu en Europa). Nur un institucuro duris esar solida : la Eklezio, qua impozis sua autoritato e probis prezervar sua atingaji.

En lua monakeyi e lua kuventi, armeo de monaki kopiista laboris por rikopiar la texti dil Antiqua Epoko indulgata dal barbara invadi, dal spoliadi e dal incendii. Tale riproduktesis skripturi medicinali di qui la kopiuri havis kom skopo la instrukto di la homi intencante flegar. Esis evitenda, excepte se on volis defiar kurajoze la Eklezio, expresar mem la maxim mikra dubito koncernante la principi ediktita en ta kopiuri e, tam longatempe kam li preponderis, la tota savo medicinal en Europa rezumesis al teorii (ed al erori) di Hippokrates e precipue di Galenus. La pensado medicinala cesis evolucionar.

La kozi esis en ta stando kande la unesma fakultato pri medicino, la Skolo di Salerno, kreesis en Sicilia,

dum la XIIma yarcento. Oi aceptis la ciencozi (viri ed anke mulieri !) ne nur e di Kristana Europa, ma anke di Hispania Mohamedana e, inter li, la maxim famoza ek la tradukisti de la Araba a la Latina : Konstantinus l'Afrikano, venanta de Nord-Afrika.

Il duktis en Salerno la granda texti dil medicino Mohamedana, inter li esis monumento di la literaturo ciencial : *La Regularo dil medicino*, redaktita dum la Xma yarcento da mediko Persiana, Avicenna. Kom vera enciklopedio dil savaji medikal e farmaciala di ta epoko, *La Regularo* efektigas la sintezo, l'analizo e la kritiko pri la principi koncernanta la medicini Greka, Latina, Indiana, Persiana, e precipue pri la savaji elaborita dal unesma mediki Mohamedana depos la VIIIma yarcento e la regnesko dil islamo.

Savo developita en la imperio di Oriento

Hike esas la punto kande ni devas retroirar tra la tempo, plu precise dum la IVma yarcento, lor l'epoko dil divido dil Imperio Romana inter du imperiestri, la sucedanti di Konstantinus, launu regnanta super l'Oriento qua adoptis

Konstantinoplo kom chefurbo (anciene nomizita Bizanco), tala quale Konstantinus konsakrabis ol, la altru pludurante regnar super la parto Ocidentalala qua havis kom chefurbo Milano, pose Ravenna.

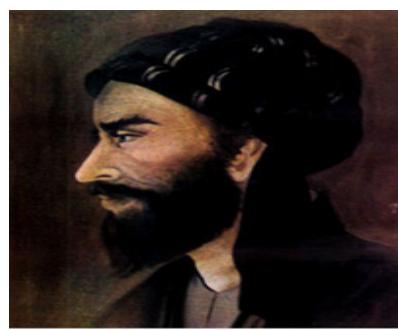
Tre rapide, la imperio di Ocidento komencis lua dekado, dum ke lia ciencozi, artisti, mediki e filozofi ekmigris a Konstantinoplo. Li portis adibe lia savo... e lia grandega librari, qui kontenis la maxim importanta parto dil heredajo Greka e Latina, inter ca libri esis la granda texti dil patri dil moderna medicino, Hippokrates e Galenus. Oli esis tre sorgoze salvogardita, riproduktita e tradukita a la Siriana ed a la Persiana lingui, tale li nutris ciencale la intelektozi dil Imperio Romana di Oriento, ante obtenesar dal Mohamedani kande iti konquesti Mez-Oriento.

Ita konquestanti esis pasionizita intelektozi, tote apta evaluar la valoro super omna preci di la librari quin li rekoliis. Tale, fore de limitizar su – quale la regulieri Europana – divenar la gardisti e la kopiisti di oli, li entraprezis tradukar la totajo de la verki a la Araba idromo, en la skopo igar oli divenar acesebla e, precipue, vice konfidar la tasko a simpla interpretisti, li kunvokis mediki e ciencozi. Provizita per admirinda dursto por savo, iti laste dicitra entraprezis, ultre tradukar oli, klasifikar e studiar ca skripturi ciencal e medikal, dum espruvigar oli per la experimento e l'analizo. Kom rezultajo li povis balde adjuntar a ca texti lia propra komenti, sub formo di kritiki e di konkluzi venante augmentar la refero-verki por la uzado di lia kunfrati e dil studenti : la sumi.

Lo esas la maxim famoza de li – *La Regularo dil medicino* – qua, dum la XIIma yarcento, naskigis la Skolo di Salerno. Kom vera enciklopedio dil savo medikal, *La Regularo* diskonocigas, analizas e sintezigas la savaji akumulita til la Xma yarcento, epoko dum olqua Avicenna redaktis ol. Olu mencionas anke laboruri e deskovruri dal ciencozi Persiana.

Konstati ed intuici di granda ciencisto

On debas precipue ad Avicenna la percepto dil aspekto kontagial di la tuberkuloso (1), la deskripto minucioza dil morbi di la pelo, dil simptomii dil stomako-ulcero, di la meningito, dil diversa varietati di ikteri, dil apoplexio produktita per la tro forta tenso dil sango, di la du formi dil paralizeso facial, same kam la simptomaro dil diabeto – quan il esis la unesmo relatigar kun la obezeso – e plusa nombroza remarki nova pri l'anatomio, la 'ginekologio' e la infanto-medicino. Tandem on debas anke a lu havir la intuico koncernanta la kontaminado dil agenti di certena morbi per la aero e la aquo. Il expresis la hipotezo pri reto cerebral per olqua efektigesas la mentala aktivesi (dum la Xma yarcento !), plurichigis la terapii per multanombra medikamenti mineral e deskriptis la protokolo quan devas egardar la mediko donante oli.

Avicenna (ibn Sina)

Avicenna

Kom vera prekursoro, Avicenna opinionis ke « la nutrado dil kuracato, lua kuraco, lua alejo e lua inklineso sequar sua deziri, augmentas lua forteso ». Il ne desasociis la morbi dil korpo de olti dil anmo tante forta esis lua intuico pri la importo unesmaranga dil psiko koncernante la morbi organal, pri la rolo dil medio cirkondanta la malado e pri la qualeso di lua relato kun lua mediko. Per examenar malado, il ne observis lua patologio quale trubleso autonoma ma quale olta di ula persono kun lua karakterizivi individuala e di la cirkondanta medio di oli. Il insistis pri l'importo dil medicino preventiva, olta dil higieno, la praktiko konstanta dil exercedo korpal e la nutrado adaptata al sezoni ed al diferanta epoki di la vivo.

La korpo e la psiko esas totajo

La *Regulare* propozas klasifiko pri 760 medikamenti simpla, pri la maniero kolektar oli, preparar li, konservar li ed observerar lia efekti. Lu konsilas la maxim granda prudenteso koncernante lia uzado, olqua devas adaptesar segun la graveso dil morbo, segun la evo e la generala stando dil kuracato. Kom regulo general, Avicenna judikis ke la farmakopeo esas duesmaranga kompare al higieno ed al dietetiko ed il grantis supera importo al vivo psikal di lua kuracati, til la grado konsakrar ad ol kelkafoye lo precipua di lua kuracado.

Ita grandega mediko, qua esis anke fizikisto, astronomo, matematikisto e filozofo, donis unesmaranga plaso al observado ed al experimento, til ripozar en questiono la savaji heredita del homi di la Antiqua Epoko. Il posedis la tota savo di lua tempo, t.e. ulo quo ne esas imaginebla por nia samtempani. Ma, plu kam la vasteso di lua savaji, lo esas lua filozofio e la qualeso di lua etiko qui esas remarkinda : segun Avicenna, intelektar e lernar devas posibligar a la homo konformigar su al naturo ed a lua medio natural por vivar harmonioze kun oli. Lua etikala kodexo differas fundamentale de la moderneso occidental segun olqua la aquirita savo havas kom precipua skopo la domestikigo e l'exploto dil naturo por la profito di la homo. Ed esas impresanta konstatar ke lo esas precize vers ita postulo di responsiveso e di harmonio di la homo kun la mondo a qua tendencias la movadi ekologial e la partisani dil protekto dil medio natural di nia epoko. Anuncante de ante mult aspekti dil moderna cienco, ilu ne separas la diversa feldi dil savo, la savo de lua etiko e la homo de lua medio natural. Ma, se lu dominacas la quaza toteso dil savo di lua tempo, lo esas veramente pro ke lu ignoras la barili e la distingi qui naskos de la progresi dil cienci e dil tekniki.

Konseque, lo esus absurdaj imaginari ke lu konocis la solvo por la problemi nunal, ma esas certa ke lo esas la spirito di lua etiko ciencal quan ambicias ritrovar e rifondar la homo dil XXIma jarcento.

Tuberkulosi (1) : vice la misformacita « tuberklosi ».

(Segun artiklo publikigita en LES VEILLEES DES CHAUMIERES)

Ganesh e la hindua Dei

Dum la fino dil monato agosto, florizita chari di Deo Ganesh defilas en la stradi dil 18ma distrikto di Paris. Ca Deo havante elefanto-kapo es la preferato dil hinduisti, avan preske 30 milion deaji qui kontesas en lia religio.

Ek omna Dei, Ganesh obtenas la palmo dil populareso en India. Lu celebresas omnaloke en la mondo ibe ubi vivas hinduisti. En Paris la 18ma distrikto divenis mikra « India » depos ke instalis su caloke, triadeko de yari ante nun, Sri Lankani fugante la intercivitana milito en lia lando. Nulakaze li acceptus ne partoprenar la festo yaral di ca deajo veneracita en India depos multa yarcenti.

Un Deo « fortunigilo »

Se on eniras la templo qua dedikesas a lu, en la strado Pajol, on esas plunjita en la etoso dil templi di sud-India e di Azia. Lor la dio di la festo di ca Deo, plura mili de hinduisti surhavante tradicionala vesti defilas e pregas en la stradi akompanata per la soni dil tamburi e dil fluti, en la odori di kamforo ed incenso. Ita publika festo atraktas ne nur religiani, ma anke India-amanti. « On venas adhike por dankar Deo ed anke kunvenar. Ma co esas apertata ad omna kulturi e posibligas interparolar en la joyo e bon humor », dicas, prijoyante lo, Tamilo di Paris.

Du yuneti kompris statueto gipsa di Ganesh, li susuras a lu an l'orelo lia deziri. Nome « por la hindui, Ganesh esas fortunigilo » explikas kustumala frequentero. La festo komencas per tre longa procesiono de chari dekorita. Tirata per du granda kordi, la maxim impresanta portas la statuo di Ganesh. Havante 5 metri de alteso, lu ornesas per stofi reda e blanka, dekorita per fresha flori e kovrita per grapi de banani, per kokosi e per folii di areca catechu-i (palmieri Aziana). La duesma charo es olta di Muruga, fratulo di Ganesh, tirata, koncernante lu, da mulieri vestizita per « sari »-i. Venas, pose, olta di Deino Durga, sequata da kantisti e muzikisti, dum ke la religiani recitas « mantra »-i, mikra frazi sakra destinita al deajo.

Por profitar la protekto da Ganesh, on portas a lu ilua preferata nutrivi : sukraji e precipue kokosi. Lor la paso di lua charo, on ruptas olci laste dicita sur la sulo. La shelo simbolizas l'iluziono di ca mondo, la pulpo dil frukto, nia « karma », nia agi individual, e la liquido, nia ego, de qua oportas desligar su por atingar la liberigo spirital. Omnaloke

sur la trotuari, on instalis mikra altari kargita per ofraji, kun banani, incenso-bastoneti...Homaje al Deo, mulieri brandisas poti kontenanta kamforo acendita qua difuzas sua akra odoro. Omna homi esas nudapeda, quale en la templo, ed on dansas en la stradi.

En India, la festo duras de dek-e-un til dek-e-tri dii

Ita Deo havante elefanto-kapo kun korpo di infanto o puer, mi-homo, mi-animalo, esas la filiulo di Shiva, suprega Deo, e di Parvati. Simpatiinda, kelkafoye farsera e bonfacanta, lu kunvenigas plura

Imajo reprezentanta Ganesh

milioni de religiani por lua festo qua havas loko dum agosto o septembro e duras inter dek-e-un e dek-e-tri dii. Ilu reprezentas en omna domi sub formo di statueti o di imaji. Ne invitar lu en sua hemo povus esar minaco al familio. Kom simbolo di prospero, lu esas ta qua efacas la obstakli e solvas la problemi. On advokas lu ante entraprezar ago importanta o por finigar disputi. Ilu

esas anke la Deo dil savo e dil vertuo.

Dum la unesma dio dil festo, pos balnir su kom signo di purigado, on kompras reprezentajo di Ganesh havante de kelka centimetro til plura metri ye alteso, por instalar ol en onua hemo sur dekorita altaro. Lore on va pregar ed portar a lu ofraji. Dum la lasta dio, on portas la statui procesionante advers la loko di lia imerso, maro, lago, rivero od irga cisterno, dum skandar : « *Ganapati bappa morya ! Mangal moorti morya !* », « Patro Ganapati, retrovez a ni ! Tu qua adportas fortuno, retrovez a ni ! »

Unika Deo o mili de Dei ?

Ganesh ne esas l'unico genitanta devocaji e festi. La hindui veneracas mili de deaji. Lia nociono pri « Deo » semblas esar tre fora de la nia ! E tamen, lo Absoluta, lo Una, nekreita e senlimita, existas veramente a lia mentala okuli ed inkarnacesas en Brahmâ, Deo nepersonal nam nekonoebla. Fakte, la spiritaleso Indiana havas kom skopo proximeskar a lu por uladie unionesar kun lu. La hindui veneracas lu sub formi personigita havante funcioni e reprezentatji diferanta. Ka Brahmâ ne posedas omna nomi, omna emblemi ed omna formi ? Ico posibligas a lu montrar su al homi sub nekontebla nombri de figuri. Supozeble, esus simbolale triadek milion deaji hindua... »La vereso esas una, la voyi esas multopla », li dicas. Singlu povas tale selektar, por sua devoco, lua preferata Deo, sen tamen negar la existo dil ceteri e sen obliviar ke li esas nur un de la reprezentaji di Brahmâ. Lo esas maniero proximeskar a « Deo » ed evolucionar spiritale. On pregas

Hanuman, deo simio, populara en la vilaji, Durga, qua kombatas lo mala, Lakshmi, Deino dil prospero e kompanino di Vishnu, Kali Deino nigra e teroriganta, Saraswati, Deino dil arti, Gayatri, spozino di Brahmâ, Surya, la Deo suno... On trovas reprezentaji di ca deaji omnube en India, sur la muri, en la habiteyi, la kompreyi, la vehili, sub formo di statueti, granda imaji, kalendarii, postkarti, en la reklamaro, sur la afishi ed en la templi.

La maxim veneracita Dei

Deko de Dei esas aparte pregata e veneracata, komencante per la « trimurti » (trio) formacita per la unesma Dei qui esas Brahmâ, la kreero, Vishnu e Shiva. Li havas, singla de li, funcione en la Universo. Shiva esas samatempe destruktero e kreero, teroriganta e bonfacanta. Se lu destruktas, lo esas por posibligar rinovigita mondo. Il reprezentas anke la mizerikordio e la kompato. Il figurizesas ofte kom siniro dil danso nam, por hinduo, la danso esas la parto nobla e kreiva

di su ipsa, t.e. la maxim bona moyeno por honorizar lo deala.

« Adorar Deo per dansar realigas singla inspiro e la voyo di la liberigo apertesas a ta qua dansas », dicas anciena texto. Parvati, lua aspekto feminal, tre sovente reprezentata apud ilu kom la amorantino povas prenar plura formi : Durga, la militistino, Uma la favoroza, Kali, la teroriganta, o Mahadevi, la Deino eminenta.

Vishnu, a multa hindui esante la « rejo » dil Dei, reprezentas sub la formo di homulo. Il mem asociesas a Brahmâ, lo Absoluta. Lu esas la Deo, protektero e salvero dil homi, lu mantenas la kreaturo. Il havas dek rienkarnigi od inkarnaci, inter li esas le tre veneracita Rama e Krishna, qui venas sur Tero por riestablishar la ordino dil Universo, la « dharma », t.e. la principio fundamental di la religio hindua. Co esas la lego natural, la Vereso qua regnas super la mondo.

(Segun artiklo publikigita en LES VEILLEES DES CHAUMIERES)

PROVERBI :

Griza barbo ne atestas sajeso.

Plu valoras bona reputeso kam richeso.

Se nur la yunaro savus e se la oldaro povus !

Pekunio ne suficas por esar felica.

KA RINASKO ?

Recentamente, me lektis stranja libro : « Lorsque j'étais quelqu'un d'autre » (Kande me esis altra persono) dal Franca jurnalisto Stéphane Allix. Parolesas pri konocata jurnalisto qua tre interesesas pri militi en la mondo ed anke pri okultismo. Lor retroto for la mondumo (por repozar de lua tro aktiva vivo), il havas stranja experienco, nome ula viziono ube il vidas kombato dum la duesma mondomilito ed SS-oficiro Germana mortigita ye la fauco per splito de obuso ulaloke en nord-Rusia. Il mem perceptas nomo : Alexander Herrmann e grado di oficiro "Obersturmführer" quankam il ne savas la Germana. Il deskovras anke la nasko-e morto-dati di ca persono. Dum ula tempo, il ne plus volas pensar pri co, ma la cirkonstanci koaktas lu okupesar pri ca afero ed il havas sempre plu multe l'impreso esar la sama persono kam Alexander Herrmann. Il facas lore serioza e detaloza inuesto en Germania e Rusia e il trovas tre interesiva e stranja kozi. Me skribis : "Ka rinasko ?", nam ilu ne volas kredar ke il esas larienkarnigo dil "Obersturmführer", Alexander Herrmann, ma il havas multo komuna kun il e la sentimento esar lu sub altra formo, quankam tre diferanta de lu. Or, ico esas exakte la teorio dil Buddhismo, qua ne kredas ye larienkarnigo dil anno, ma ye la pluduro dil existo dil koncio di individuo tra multa vivi, ma qua povas havar personaleso nemulte simila a lua anciena personales(o)(i). Komence, me kredis ke parolesas pri fiktivajo-verko, ma ol kontenas tre detaloza fakti atestita per sekura dokumenti. Ed il vizitis anke la ankore vivanta familiani di lua protagonisto. Sube esas la portreto dil SS-oficiro Alexander Herrmann. Me ne savas quon opinionar.

Fotografuro dil koncernata oficiro segun la arkiivi federali di Germania

La enigmato di Atlantida

Sube esas la tradukuro di interesiva texto extraktita de la libreto : « L'Atlantide mythe ou réalité ? » (Atlantida mito o realeso) da Michel Armengaud. Ica verko esforcas ne esar fora de la texto e de la indikaji furnisita da Platon.

« Ni savas hodie ke ca periodo (cirkum 10.000 yari ante nia ero) travivis importanta acenso dil nivelo di la oceanii, qui trovesis lore ye 120 metri sub lia nivelo nunal. La pokopa desaparo di la lanoza mamuti anke esabus la komenco di la dicitu periodo. (...) Plura miti supozeble konservas la traco di ta kataklismo quan subisis homi simila a ni. Ni povus citar inter altri la mito di Phaeton en Grekia ed anke la mito dil duesma suno che la gento di le Palawan dil sudo dil insuli Filipini. Ni pensas anke pri la diluvio di la Genezo, pri la epikajo di Gilgamesh en Sumer e pri la diluvio « maya » raportita en la *Popol Vuh*.

La kredebleso dil rapporto da Platon konfirmesas per la lokizado quan il furnisas pri Atlantida. Oportas bone koncieskar ke itaepoke, la mondo-mapo limitizesis ye la Baseno mediteraneal. Lore quale explikar ca deskripto qua situigas Atlantida trans la Koloni di Herakles (la maro-stretajo di Gibraltar) ? Platon precizigas ke ta insulo esis plu granda kam Libia ed Azia juntita. Ito signifikas ke ol jacis sur longeso equivalanta bendo di tero irante de Maroko til Egiptia.

Mem plu astonanta kam ico, Platon indikas ke de Atlantida, on povis irar ad altra insuli. Ni intelektas ke lu skribas lore pri la insuli qui cernas la maro Karibean : Kuba, Haiti, Porto

Riko, Antili... Fine il dicas a ni ke de ta insuli, possiblesas atingar la tota kontinento qua jacas transe.

Mem plu bone ! Platon precizigas ke to quo esas cis la Koloni di Herakles similesas portuo, kontre ke ta qua esas transe formacas vera maro, e to quo cirkondas ol esas vasta kontinento. Altravorte, il insistas pri la grandegeso dil oceano Atlantika, compare al maro Mediteraneo, qua esas nur klozata maro. E precipue il konocas la vasteso dil kontinento Amerikana.

Quale Platon povis facar tala deskripto dil mondo atlantika kontre ke docessis a ni ke Amerika deskovresis erste en 1492 da Kristoforo Kolumbus ? Segun la *Timaïos*, ita informaji venas de la sacerdoto di Saïs , en Basa-Egiptia. Cakaze, kad Egiptia esus la gardisto dil misterio pri Atlantida ? Ni retrovenos a ca temo, pose.

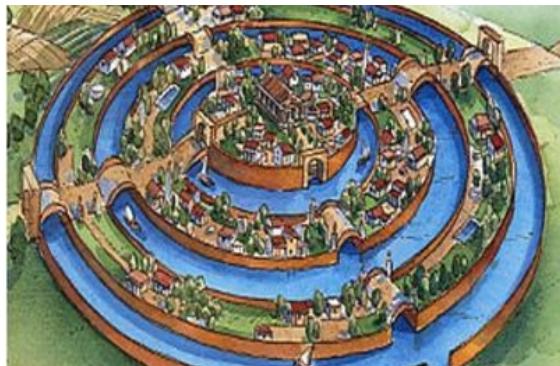
Ni devas nun questionar ni pri la lokalizado di Atlantida, nam plura hipotezi expresesis. »

(Plura loki, lore, aludesas ma ne esas tote kontentiganta. Ma sube esas la precipua e maxim interesiva hipotezo)

ATLANTIKA ATLANTIDA

Platon savigas en la *Timaïos* : « (...) grandega potentia naciono qua marchis insolente sur Europa e sur tota Azia, venante de altra mondo jacanta sur la oceano Atlantika. On

povis tatempes trairar ca Oceano ; nam esis sur ol insulo avan ca maro-stretajo quan vi nomizas, vu dicas, la Koloni di Herakles. Ita insulo esis plu

Imajo pri la supozata civito dil Atlantidani

granda kam Libia ed Azia juntita. De ta insulo on povis lore irar al cetera insuli, e de olti atingar la tota kontinento qua jacas opoze ad oli e bordizas ica vera maro. Nome omno quo esas cis la maro-stretajo pri qua ni parolas similesas portuo di qua la enireyo esas streta, kontre ke to quo esas transe formacas vera maro e ke la tero qua cirkondas lu havas omno por nomizesar kontinento... »

« La tradicioni di nia kontinento Europana aludas origino occidental. On skribas ofte pri la granda lando desaparinta, an la altra extremajo di Libia (Afrika), ibe ube la suno su kushas. Ita temo grande developsas da Marcelle Weissenszumlanska, qua referas al kroniki dil epoko prefaraonal, al komenti da Manéthon, al rapporti da Herodotos ed al *Odiseo* (1).

La tradicioni dil Nova Mondo opozite referas al « dei » veninta de Esto.

En Amerika, la chefi ancestral asimilesis a viri havante klara pelo ed esante barboza, kredante la

nemortiveso dil anmo, e filii dil suno, veninta de Esto.

Veninta de Westo por la Europani e veninta de Esto por la Amerikani, ka li ne venabus de la « mezo di Atlantika » ?

Certena donataji geological semblas indikar ke eventis krulo ye la nivelo di insuli Acori, an la renkontropunto dil tri plaki 'tektonika' : Nord-Amerikana, Euraziana ed Afrikana. Tamen, la teorio dil tektoniko di la plaki ne konkordas kun ca hipotezo. Inter la plaki tektonika, la fundi oceanal konstitucesas per planaji bazaltal resultanta de la ekfluo qua ekiras la ruptur-linei situita en la fundo dil oceani.

Ma malgre to, en 1898, okazione di labori sur submara kablo, en profundaji plu granda kam 2000 metri, rokoza bloko acensigesis al internajo dil navo. Ica operaco havis loko norde dil Acori. Pierre Termier analizis la specimeno e deskovris ke lu kompozesis per volkanala roki vitratra. Ita varietato di bazalto povante formacesar nur en libera aero, ni povas inferar de co ke ca zono submara es la rezultajo di krulo.

En la Acori, l'insulo Santa Maria prizentas karakterizivi propra al plaki kontinental, quale exemple strati sedimental. En Pedreira Do Campo, la marala roki sedimental esas richa ye fosili. Kalko-tereno extraktesas de le « Grutas Do Figueira » por fabrikar kalko. Lo esas stranja konstatar ke ca insulo indulgesas dal tertremi.

La studiado dil bestiario meritas nia atenco. Se la Acori esas strikte volkanal, quale oli povis populizesar per animali ? Yen la kelka possiblaji povante explikar lia prezenteso :

- uceli povante flugar super longa disti ;
- animali akrochita a driftanta ligno ;
- animali povante vivar enmare e surtere ;
- importi di mikrega ovi transportata dal uceli ;
- adportaji da la homi.

La fakto ke la kunikli neamansita esas la rezultajo di endukto da la homo, povas eventuale possiblesar. Ma koncernante la herisoni, ico esas min certa, ed ico esas mem min certa koncernante la fureti e la vizeli...

Tandem, quale explikar la prezenteso dil *nyctalus azoreum* apartenanta al familio dil kiropteri, nura terala speco endemial vivanta sur la Acori ? Kad on povas imaginari ca mikra vespertilio trairanta l'oceano atlantika ? Plusa indico furnisesas per la *sterna dougallii* (ulaspeca mar-hirundo). Certe, lu kovras omna oceani, ma quale explikar ke 54% de la lojantaro Europana di ca ucelo lojas en nesto sur la Acori ?

Un de la insuli di ta arkipelago nomizesas Corvo, signifikanta (kad on bezonas tradukar ?) « korvo ». Pro quo nomizar tale ca insulo, excepte pro la prezenteso di korvi lor lua deskovro ? Or, kustumale, ta ucelo vivas en habiteyi kontinental.

En lua romano *Vingt mille lieues sous les mers* (Kinamil kilometri sub la mari), Jules Verne konkordigis la Sargasso-maro kun la parto imersita di Atlantida. Sargasso venas de la Italiana *sargazzo*, qua signifikas « fuko ». Kristoforo Kolumbus raportas ke lua navi plulentigesis pro la abundo di ta herbi. Ca detalo

klarigas a ni ta loko di la *Timaïos* : « Yen la motivo pro quo, hodie ankore, ita maro esas ne-trairebla e ne-explorebla, la navigado divenante nekomoda pro la basa fundi slamoza quin la insulo formacis dum sinkar. »

Same kam la anguili Amerikana, la anguili Europana riproduktas su en la Sargasso-maro. La larvi transportesas vers la Europana litoro dal *Gulf Stream* di qua la deproto-punto precise jacas ye la nivelo dil Sargasso-maro. La yuna anguili durigas lia voyago en la riveri, do en nesalizita aquo. Pos deko de yari, e mem eventuale plu multe, diveninte adulta, li efektigas lia finala voyago vers la Sargasso-maro por riproduktar su ibe. Co esas voyirado sur disto di aproxime 6.000 kilometri trairente la Acori, to quo posibligas a li profitar la fluo dil Kanarii dum ula tempo, pose la fluo nord-equatorala. La cienco ne povas adportar ula expliko por ca fenomeno. Ka la anguili konservus en lia memoro ca loko di riprodukto qua existabus ante la krulo di Atlantida ?

En artiklo dil revuo *L'Histoire mystérieuse*, n°2, Gérard Bourgue precizigas ke ciencistino Rusa, E.F. Hagemeister, asertas ke la fino dil ero glacial en Europa, l'aparo dil « *Gulf Stream* » e la sinko di Atlantida eventis samatempe 10.000 yari ante nia ero. Ica omna konvergi posibligas a ni pensar ke l'Imperio Atlantidana, supozeble, jacus sur la Acori, tale okupante poziciono central inter la du granda kontinenti.

Se Platon recevis l'atesto dal sacerdoto di Saïs per la mediaco da Solon e da Kritias, ni povas inferar de co, ke esis transvianti pos la katastrofo produktinte la sinko di

Atlantida. Du voyi ofresas a ni : Egiptia kompreneble, ma anke la civilizuro megalital.

Hike, finas l'artiklo qua danke la texto da Platon e kelka konstati serioza e ciencial, povas komprenigar ni, ke, versimile, Atlantida esis granda insulo o kontinento inter Europa ed Amerika. Ico povus explikar multo, tote

aparte la fakto ke esas piramidi en Sud-Amerika quale en Egiptia.

1/WEISSEN-SZUMLANSKA

(Marcelle), *Origines atlantiques des anciens Egyptiens* (Origino Atlantika dil anciena Egiptiani), Paris, Editerio di le Champs-Elysées.

(Segun libreto da Michel Armengaud « *L'Atlantide mythe ou réalité ?* »

NOVAJI DIVERSA – GERMANI RIDUKTAS EN LIA PATRIO LA ORO QUAN LI LOKIZABIS EN PARIS

Kad ico esas signo ke la kolda milito tandem finis ? La *Bundesbank* anuncis dum la 23ma di agosto 2017 ke ol parfinabis la ridukto en Germania dil 374 ora tuni (11% de la rezervaji Germana) stokigita en la kofri di la Banko di Francia. 300 plusa tuni dil sama metalo anke livis New York por irar a Frankfurt. La precoza lingoti esabis duktita for lia patrio dum la yari 1960ma segun quante federala Germania rikonstitucis lua rezervaji ek oro en la skopo shirmigar oli de eventuala atako Sovietal. La oro di Germania reprezentas 3378 tuni, t.e. la 2ma stoko mondala dop Usa.

BOMBO DI 1759 NE-DESAMORCITA EKIRAS LA SULO KEBEKIANA - Esis surprizo sur konstrukteyo en la urbo Québec, ube laboristi exkavante la rezidueyo trovis giganta kuglego rustigita pezante 90 kg. Pos informesir che la arkeologiisto Serge Rouleau, ne parolesas pri plenigita kuglego ma prefere pri bombardilo-bombo kontenanta ankore olua charjo de pulvero : tre versimile ol pafesis dum la kurtatempe duranta siejo di ca urbo qua sequis la batalio dil Planaji di Abraham, dum la 13ma di septembro 1759, lor olqua la trupi di Montcalm [mortigita dum la kombato] vinkesis da olti di Britaniano Wolfe [anke mortigita], tale markizante la fino dil Kanada Franca.

ON TROVIS LA NAUFRAJURO DIL « INDIANAPOLIS » -Exploro-esquado pekuniizita da Paul Allen, la kunfondetro di « Microsoft », anuncis dum la pasinta 19ma di agosto, lokizir la naufraguro dil kroznavo pezoza *Indianapolis*

en la maro dil Filipini, ye 5.500 metri funde. La dicita navo pri qua onu nesavis tilnun la poziciono, torpedagesis dum la 30ma di julio 1945 dal submara navo Japonian I-58, quik pos livrir sur la insulo Tinian, ye la 26ma di julio, la kargajo de urano destinata al bombo « Little Boy » lansita adsur Hiroshima. La

La Indianapolis en 1937

rapideso dil naufrago (12 minuti) e la neglijo dil transmiso-esquadi di la « Navy » surtere, dum ke la milito konsidereras kom ganita, explikas pro quo la signali di ditreso ne egardesis. Konsiderante la tarda arivo dil sokursi – preske kin dii pos la naufrago – 879 de la 1196 membroj dil akompananta esquado perisis, inter li aproxime 600 masakrita dal sharki o morto pro aquizo-indijo o pro ‘hipotermio’ (tro basa temperaturo korpal) dum la varto dil sokursi.

LA MULIERO QUA VENIS DE ALTRA LOKO

Dum la 16ma di julio 2008, Lerina Garcia Gordo, Hispanino evanta quaradek-e-un yari, sendis e-postala mesajo sur loko interretal konsakrita a lo supernatura, el demandis sokurso. El asertis vekir en universo paralela, diferanta mondo de olta quan el vivabis ante dormeskar, ed elu serchis homi, qui, quale elu, uladie trovabis su en alternativa realajo.

Ulamatine, dum la monato marto 2008, Lerina apertis la okuli ed el remarkis quik ke elua lito-tuki havis chanjita koloro. Konfuzigita, el serchis logikoza expliko ma trovis nula e pro ke el devis levar su por irar ad elua laboreyo, el obliuiis rapidamente ca incidento. Ita yuna muliero esis kontoristino che la sama entraprezyo depos plu kam duadek yari ed elua 'travalio' divenabis tre rutinoza.

Pos dejunetir rapide, Lerina preparis su, plu tarde, el iris a la halto-staciono por vehili di elua imoblo ed el marchis vers lua automobilo qua trovesis exakte en la loko ube el lasabis ol dum la preirinta vespero. El suriris la sama voyo kam kustumale, olta quan el pariris plurafoye dumsemane depos ke elu instalabis su en elua apartamento sep yari antee, e nul incidento

notinda atraktis elua atenco. Enirante elua laboreyo, el vidis personi quin el ne konocis ma el pensis pri diversa kozi e remarkis li apene. El eniris l'acensilo por irar a la triesma etajo, marcheskis en la koridoro, ma arivante avan la pordo di elua labor-chambro el deskovris kun astonegeso ke lua nomo esabis supresata e ke ula altro remplasis ol.

Komence, el pensis erorir pri la etajo ma rapida regardo al numero enskribita an la debuto dil koridoro informis el pri elua misjudiko ed el kaptesis da nepreciza sentimento di desquieteso. Duminstante el duris esar senmova, probante analizar la situaciono, pose venis ad el subite l'ideo ke el esabis konjedata sen avertesar ed el komencis favorar. Ekirigante hastoze elua portebla komputatoro de elua ledro-sako,

Lerina konektis su al senfila reto dil entraprezeyo ed el deskovris ke el duris esar enskribita sur la listo dil employati ma ke el esis nun sub la direkto di altra responsivo, viro quan el mem ne konocis. Foleskanta, la yuna muliero, qua ne memoris subisir irga kambio di lua labor-servo, iris a la kontoro pri la personaro e pretextante esar maladeta el demandis la permiso retroirar adheme, to quo grantesis ad elu.

Kande el instalesis en elua automobilo, el facis infero de co ke ulu kredigabis ke lu esas el interne dil entraprezeyo, ke lu chanjigabis la informi koncernante elu e ke lu demandabis sua permuto pro irga motivo, probablamente pro malvolo. Pavorigita, el exploris atencoze elua sako dum timar ke lua dokumenti esabus furtita, ma elua dokumento profesional, lua dokumento posibligante duktar vehili, ed elua identeso-dokumento duris esar en elua portfolio e lia informi esis justa.

Lore, pro ke el ne sucesis explikar a su ca eventi, Lerina haveskis dubiti pri sua sanesala stando mental ed el rezolvis irar adche mediko por konsultar lu. Pos questionir ed examenir elu sorgoze, ca mediko penseeskis ke forsan el trouzis, volante o nevolante, ula substanco, ed il propozis ad elu subisar kelka analizi. El acceptis ico spontane, ma nula traco di alkoholo o di narkotajo trovesis en elua organismo.

Retroninta heme, Lerina exploris minucioze elua apartemento e lua omna dokumenti, elua konti bankal, elua fakturi ed elua anciena pago-folieti, sen remarkar ulo nenormala. La yuna muliero, lore, penseeskis ke el havis forsan ulaspeca amnezio, ke ulo grava eventabis dum la

recenta dii e ke lua spirito refuzis memorar ico. Por esar certa pri l'exakteso di elua memoraji, el havis l'ideo konfrontigar oli a la novaji maxim recenta. El konektesis al interreto, pose el vizitis omna retala pagini quin el kustumis regardar, ma la informaji esis le sama kam dum la predio e nur kelka raportaji neimportanta adjentesabis. Dum la morga dio el retrovenis por laborar quale se ca nova labor-chambro esabis sempre la sua, ma plurafoye el esis submersata per angoro-krizi qui koaktis elu ekirar dum instanto en la koridoro por povar quieteskar.

Sis monati antee, Lerina livabis elua amiko, kun qui el havis relati depos sep yari, e kelka semani plu tarde el renkontrabis Agustin, viro qua habitis en elua quartero. Li interfrequentis depos apene quar monati, ma li ja esis tre proxima mente e granda kompliceso unionis li. El konocis ilua nomo, ilua adreso, ilua telefon-numero, la loko ube il 'travaliis', la gimnazio ube lu studiabis, e mem ilua filiulo quan il prizentabis ad elu. Dum la vespero, la yuna muliero probis telefonar ad Agustin por rapportar a lu elua stranja experimento ma nekonocato respondis ad elu, ilqua asertis ne konocar el, e qua fine cesis bruske la konversado, nam konstateble il esis agacita pro elua insisti. Desquietigita, el rezolvis irar ad ilua hemo ma arivante ad ilua adreso el deskovris ke la nomo sur lua enireyo-pordo esabis chanjigita e ke altra familio habitis nun en l'apartamento. Ita personi asertis vivar ibe depos multa yari e nulatempe renkontrir Agustin o lua filiulo.

Elua amikulo departabis sen avertar el e sen poslasar adresi e Lerina opinionis ke lua desaparo esis

suspektinda. Ulo eventabis, quon el ne intelektis, ed el bezonis respondi. Senesperigita, el pagis privata detektivo por probar trovar ilu ma poka tempo pose ca viro rivenis por vidar el e dicis ke omno supozigis ke ita Agustin e lua filiulo nulatempe existabis.

Lerina ne plus rikonocis la mondo ed el penseskis ke el divenabis komplete fola. Lore, el demandis ed obtenis rendevuo kun psikiatriisto, qua judikis ke el esis mente sana e qua imputis la tota historio ad halucini debata a laboro-tensi, ma la yuna muliero tote ne kredis ico. El savis perfektamente ke to quon el travivabis esis reala... adminime el kredis lo, nam poka tempo pose, elua anciena amikulo, ilta pri qua el pensis ke li esis separita depos plura monati, informis el ke li duris esar kune.

Hororizita, Lerina iris hastoze ad elua genitori, pensante ke li quietigus el pri elua vivo ed elua memoraji, ma kande el demandis novaji koncernante elua juniora fratino, qua ruptabis shultro a su e qua mustis subisar interveno kirurgial kelka monati antee, li regardis elu kun astono. Segun semblo, elua fratino nulatempe havabis tala problemo.

Dum la sequinta semani, Lerina deskovris multanombra diferi inter elua memoraji e la realeso e pokope penso impozesis ad elu, qua rapidamente divenis certeso. Ulo probable eventabis qua baskuligis el, irgamaniere, ad universo paralel. La mondo ube el esis nun semblis ad el entote simila al anciena, la importanta eventi e la precipua traiti esis le sama, ma mikra detali chanjabis ed el deskovris nova de li singladie. Exemple, vesti quin el

nulatempe komprabis ordinesis en lua mur-armoro e sur la blogo quan el redaktis olim kun lua anciena kompanulo, ilqua fine duris esar elua amikulo, nombroza artikli esabis sendita dum la recenta monati, qui signatesabis per elua manuo ma quin elu 'jame' skribabis.

Dum la 16ma di julio 2008, Lerina sendis elua atesto sur retala pagino konsakrita a lo 'paranormala', per serchar altra personi, qui, quale elu, pensis transirir ad altra realeso : « *Me pregas vi, se ulu travivis ulo simila, lu kontaktez me por parolar pri co, nam me trovas nulo qua povas explikar to quo eventis a me. Me pasis kin monati per lektar omnaspeca teorii e me konvincesas saltir aden universo paralela. Ulo, rezolvo quan me realigis, ago quan me efektigis, o kombinuro de eventi igis me baskular ad altra sistemo di universo.*

Me tamen astonesas ne transirir ad altra epoko ed arivir dum la sama yaro. Korpale ed intelektale me ne chanjis, me esas exakte la sama persono. Por dicar omno a vi, lo esas quale se me perdabus la memoro dum kin monati e ke me vekabus pos sonjir dum ca tota tempo. La homi memoras pri me e mea agi dum ca periodo, e li raportas pri kozi quin me ne memoras entraprezir. Ka vi travivis ulo simila ? Me pregas ti qui pensas savar omno ne sendar respondo. To quon me travivas ne esas drola, koncernante me ico esas tre grava. Predanko. »

Lerina recevis multa respondi, qui aludis altra dimensioni, paralela universi, e se la plu multa intervenanti semblis kredar elu, el ne povis trovar ulu qua assertis quale elu, venar de realeso alternativa.

(Segun artiklo interretal)

NOVAJI DIVERSA

Il ocidas serpento per nuda manui en la treno

La pasajero di suburbo-treno juntante Jakarta a Bogor (Indonezia) divenis heroulo sur « instagram » pos ocidir serpento per nuda manui. Perceptite interne di vagono, ca reptero implikis l'urjanta haltigo dil treno. L'aludita Indoneziano acensis sur sidilo por kaptar la serpento ante asomar lu mortigante kontre la sulo. Avan la okuli stuporigite dil cetera pasajeri, il desembarasis su kalme de la kadavro dil animalo sur la kayo dil fervoyala staciono.

La nutrivi subisos l'efekto dil pluvarmigo klimatal

Quante plu la temperaturi augmentos e quante plu nia pladedi esos insipida. La pluvarmigo dil temperaturi trans 2°C havos efekto importanta koncernante la planti qui nutras ni. Komencante per la kafeo : ita planto tropikal kreskas nur inter 1.200 e 2.200 metri, ideale inter 18 e 22°C. La plualtigo dil temperaturo divenigos la maxim basa suli ne-apta por la dicita arbusto, sen ke on sempre povos konquestar agri en altitudo. La Organizuro internaciona por la kafeo ja previdas rekolti deficitiza en la futuro.

MIN MULTA SULI OPORTUNA

Esas la sama desquieteso koncernante la kakao. Cafoye, lo esas l'indijo di aquo qua timesas. La Centro internaciona por agrokultivo tropikal predicas ke Ghana e Ivora Litoro (60% del mondala produkturo) esus perdonta multanombra suli oportuna al kakao-arboro. En la sama altitudo, la kotono anke sufros pro periodi di sikeso kande olua floraro transformesas a kapsuli kontenanta la precoza fibri . Altra drinkajo populara anke minacesas, nome la biro. La rendimenti di hordeo stagnas depos la mezo dil yari 1990ma pro varmeso-ondi dum la printempo, kande la grani plenigesas per amilo. La lupulo, koncernante olu, afrontas la sikesi someral, dum la tempo kande ca liano de tropikala origino bezonas la maxim granda quanto de aquo. Alzacia,

qua produktas 95% de la lupulo Franca konfrontesas a indijo rekurenta, quale dum la pasinta somero.

Enmare, lo esas la konki qui fabrikas penoze lia shelo. Nome, l'acidigo dil marala aquo privacas oli del necesa kalko. Gustadar ostri divenos rara plezuro !

Se on adjuntas l'acenso dil mari qua regresigas la plaji same kam la diminuto dil nivurizo di la monti, olqua savigesis

recentemente da

15.000 ciencisti, lore on havas motivi por desquieteskar. Ico devus instigar ni por agar rapide en la skopo diminutar nia emisi individual de gaso havante teplic-efekto.

La kakao minacesas indijar aquo

La papero duras esar sucesoza

En tua chambro, la PS4 pozetas sub la televizionilo, la poshtelefonilo, jacanta sur kuseno, vibras lor singla notifiko WhatsApp e tua pagino Faciolibro (Facebook) apertetas sur la komputatoro. Tamen, malgre omna skreni, e la sociala reti qui uzurpas nia habiteyo, la lektado standas bone. A 82% de la Franci, la sociala reti e la informili ne esas obstaklo por la lekteto. Ico esas la resultajo di publika inuestuo duktita da OpinionWay por Chaï, en partenereso kun la gratuita jurnaloo *20 Minutes*. Ica nombro acensas mem til 84% por la homi evanta minus kam 35 yari, quankam li havas la reputeso esar granda prizanti di la interreto.

Che la merkato, singlayare, la vendo di libri numeral enregistrigas forta kresko. « Co reprezentas 6,5% de la yarala vendi, ma la vendo di ta libri progresas konstante, aproxime 30% singlayare », explikas Pierre Dutilleul, direktisto generala dil Sindikato nacional pri la edito (SNE). Kompare ad ico en Usa, la libri numeral reprezentas 15 de la vendi, cirkume ».

La libro kom objekto esas tre prizata

En Francia, tamen, la papera libro duras esar bone instalata, kun 93,5% de la parti dil merkato, segun la studiuro yaral dal SNE publikigita en 2016, Pierre Dutilleul opinionas

ke esas plura motivi por co. « Nia reto de librovendisti esas tre densa. Suficasadirar extere de onua hemo, o preske, por trovar vendeyo pri libri. » La libro kom objekto, per su ipsa, duras anke esar tre prizata. « Ni esas sentimentale tre ligita al bela librari aden olqui on glitas romani » explikas Vincent Monadé, prezidanto dil Centro nacional di la libro. « La nura verki qui veramente

baskulis a la latero numeral esas la profesionala libri tre inkombranta, quale la kodexo Dalloz, por la yuristi, o la dicionario Vidal, por la mediki. »

Fine, Pierre Dutilleul judikas ke co esas nenegebla lekto-komforto. « Lo esas desfacila perseverar dum longa tempo super skreno di telefonilo. » Yen forsan pro quo, inter la personi (un de tri) qui abandonas un libro de du libri dum la lekto, 48% povus interesesar per teknologio qua posibligus baskuligar la libro vers audiganta platformo, segun la studiuro da OpinionWay. Ico es maniero durar konsumar libri, dum samatempe laborar por altra kozo.

(Artiklo da Coralie Lemke publikigita en la diala jurnalao gratuita « 20 minutes »)

LA PAGODO DI PARIS (O PAGODA PARIS)

No, ne parolesas pri vera pagodo Buddhista ma pri ulaspeca domo sinioral vizante konocigar l'arto e la kulturo Aziana por la Europani en Paris. Me spektis recentamente tre interesanta emiso televizional pri ca loko. Pose, me serchis informi pri ol che la interreto por redaktar artiklo koncernante ta privilejizita areo e yen la rezultajo di mea explorero.

La historio di la pagodo

PAGODA PARIS es loko unika jacanta en la 8ma distrikto di Paris proxim la parko Monceau.

Komence parolesis pri domo sinioral konstruktita segun la gusto Franca dum la XIXma jarcento.

En 1925 sioro Ching Tsai LOO (1880-1957) komercisto e kolektanto pri arto Aziana aquiris ca konstrukturo e rezolvis, helpata dal arkitekto Fernand BLOCH (1864-1945), transformar ol a pagodo.

Ca domo divenis lore la vera juveluyo dil kolektajo pri arto Aziana prizentata per la galerio muzeal C.T LOO & Kompanio.

Hodie la koloro reda e l'arkitekturo

La domo sinioral e muzeo LA PAGODO

tipale Chiniana igas la pagodo esar loko unika, facinanta ed havante tipo nekustumal en la centro di Paris.

Interne di ol, la aranji facita per lakizita paneli segun la stilo dil

(Segun artiklo interretal)

XVIIIma jarcento e chambri havanta aparta temo riestablisas perfektamente l'etoso orientala volita da sioro LOO. Pro li, la vizitero esas frapita per admiru ed astonata.

La libraro di sioro LOO

C.T. LOO esis experta aferisto kulturoza e pioniro qua deskovrigis l'arto Aziana al Ocidentani danke ilua du komercala galerii di Paris e di New York.

Dum ilua tota vivo, il akumulis vasta richeso pri savo-objekti e konstitucis kapitalo di arkivi exceptala e ne-evaluebla.

Ilua kolektajo kontenanta plu kam 1300 libri, 3000 katalogi di expozi e vendi, lua korespondado kun lua klienti same kam la 3000 fotografuri originala dil objekti quin il povis vidar dum lua vivo di kolektanto e di komercisto esas neignorebla refero por la vendeyi aucione e la konservisti di la tota mondo.

Ica trezoro duras esar disponebla hodie en PAGODA PARIS.

La posedantino nunal dil pagodo JACQUELINE VON HAMMERSTEIN-LOXTEN, surnomizita « l'aristokratino Chiniana »

Elua ambicio esas tam serioza kam lua humoro esas lejera, Jacqueline von Hammerstein-Loxten esas eleganta quaradek-yarino, venanta del olda aristokrataro Prusiana, pasionizita per la dekorado dil domo-internajo e per la garden-kultivado en elua mansio (domo) en Chantilly el entraprezis per elua tota volo efektigar la rinasko kultural dil Pagodo di C.T. Loo, ita nekustumala konstrukturo reda en un del maxim bela quartero di Paris evanta de la tempo di prefekto Haussmann (rinovigero di Paris dum la duesma duimo dil XIXma jarcento), de-ube la pioniro dil komercisti pri arto Aziana, komence dil XXma jarcento, radiigis brilante ilua influo kultural en Francia ed en Usa.

« C.T. Loo honorizesis en Ocidente pro richigir la maxim granda kolektaji publika e privata, inter li esas la muzeo Guimet en Francia, la Smithsonian en Washington, la MET en New York », el asertas. Sisadek yari pos la transpaso di ca antiquajisto, e dum ke lua heredanti desunionita lasabis ica patrimonio abandonata, Jacqueline divenis jerantino dil Pagodo e di olua grandega havaji : 2000 libri e 3000 katalogi , sen parolar pri la 10.000 fotografuri quin el tre deziras exposzar. Lo esas ibe ke Catherine, expertizistino pri arto Aziana, n° 2 di Christie's en Shanghai cherpis la temo inicial di elua extraordinara Romano di komercisto pri arto Aziana (editerio Pictet).

“Me prizus ke la Pagodo esus konocata internacione. Lore, me rinomizis ol Pagoda Paris, en la Angla, por savigar ke ni esas privata muzeo apertata a la tota mondo », explikas Jacqueline qua revas igar ca loko kom foro por intelektala ed artistala kambii (...). Kelka yari ante nun, pro la riaperto di ol, lua ago por la Pagodo havigis ad elu la privilejo recevar la honor-medalio dil Fonduro Princo de Polignac. « Ma me esas nur gardistino di ol ! Ico esas fortuno. Donaco dal vivo », elu dicas dum pensar a ta qua ofris co ad el. Amanto dil bela petri e dil defii.

Siniорino havanta anmo nedependanta

Per la rideto di Jacqueline, on povas divinar ke el esas Epikuranino. On intelektas ke el esas dotata por juar la feliceso, nome elu esas solida quale querko. Elua radiki es profunda e lua etikala valoraji anke. « *Dum la tempo di mea infanteso e puereso me esis tre protektata da mea genitori, en Hannover, io esis mea refujo* », elu dicas humile. Ico esas modesteso tote protestanta. Elua arboro genealogial retroiras til la XIma yarcento. « *Mea preavino venis de familio di granda mecenzi pri arto, qua donis separek urbestri a Frankfurt* », elu raportas. « *Ma me havas nula merito pri co* ».

On divenas tamen kelke admiranta kande on saveskas ke elua preonklulo, generalo barono Kurt von Hammerstein-Equord, stabestro dil Reichswehr til l'arivo da Hitler ye la povo, demandis lua retreto del armeo, en 1933, pro opozo al ideologio nacional-socialista ; e ke un de la filiuli di ta onklo probis asasinlar la *Führer*. « *La pavoro ne esas maniero intelektar la mondo* », dicis la onklo generalo a ti qui volis instigar il por esar prudenta. Ilua posnevino similesas il. Elua familio esis ruinita per la katastrofatra desvinko Germana en 1945. En la parko dil kastelo di lua avino, Jacqueline von Hammerstein trovis fragmenti di porcelana servico : el enkadrizis oli. « *La homi kredas ke ico es arto di nia epoko. Me explikas a li ke co esas por ne obliviar ke ni esas vundebla e ke nulo esas aquirita porsempre*. “Vu saveskez, elu durigas, ke mea patro sempre dicis : “Ne esas shaminda falar. Ma esas shaminda ne rilevar su. » Lor la subita e brutal morto di lua genitori, kande el evis 20 yari, Jacqueline von Hammerstein stivis su a ca vorti por ageskar nedependante e responsive. « *Danke a mea radiki, me povis irar ek mea tristeso e facar ulo valoriza de mea vivo.* »

El revis pri hoteli e pri l'arto vivar elegante. El voyajis a Sud-Afrika e retrovenis a Germania. Extravaganta projeto duktis elu a Dubay dum la fino dil yari 1990ma. Ca eleganta yuna muliero havanta nigra hari ed okuli avelanea renkontris ibe elua ex-spozulo, Satish Semar, veterinaro, qua divenos responsive pri la kavaledukerio di Sheiko Mohammed Ben Rashid al-Maktoum. Filiino naskis de ta uniono. Tara, elua stelo evanta 11 yari. Kom siniorino havanta anmo nedependanta, Jacqueline von Hammerstein lernis la sanskrita por komprender la filozofio Indiana. Pro la Pagodo Loo, elu lerneskis la klasika linguo Chiniana. « *Ne por parolar ta linguo, ma por plu bone intelektar la mentaleso, la filozofio Chinian* », elu explikas. « *Me havis nul experienco pri Chinia, pri la mentaleso Chiniana. Me questionis me : quale ica viro, C.T. Loo, arivis hike komence dil yari 1900ma, dum epoko kande esis nula komunitato Chiniana en Francia, e quale il sucesis profesionale. Ico esas sublima historio. Il ne heredis richeso posibligante a lu krear entraprezeyo. Il facis lo ipsa !* »

Ico es *historio di suceso* qua sustenas el e di qua el intencas ferme transmisar la mento ad omni qui venas ad elu. Komence, tamen, la projeto pavorigis elu. « *La responsiveso semblis a me esar tro granda.* » ‘Nihilominus’ en la realeso ca projeto fitas bone kun el. Omna muzei dil mondo semblas esar pronta por helpar elu. El repetas ad omni qui askoltas el : « *C.T. Loo havabis la responsiveso edukar la publiko e la muzei al arto Chinian qua esis nekonocata da omni. Omna homi kolektis la porcelanaji blua e blanka. Ma lo esas C.T. Loo qua enduktis la jadaji, la bronzaji, la granda statueti petra* » e lua nepotulo Joël Cardosi venas adhike kom amiko.

On povas pensar ed imaginar la tre inteligenta e sagaca edukado quan ica heredantino di bona familio recevis por sentar, quale ol esus la sua, ita anmo di pioniro. Jacqueline von Hammerstein-Loxten havas tre forta sentimento pri la diverseso dil personi e dil havaji. El adoptis kom le sua la vorti skribita da C.T. Loo en 1956 : « *Ni devas havar internaciona mento. L'arto ne havas frontieri e la artaji trairas la mondo simila a muta ambasadisti.* »

(Segun artiklo da VALERIE SASPORDAS publikigita en la diala jurnal LE FIGARO)

PRILINGUA QUESTIONO

Ne tre longa tempo ante nun, me havis dispuo kun savoza Idisto pro ke me uzabis la vorto « Languedocia » o « Languadocia » (me ne plus memoras exakte) por la nomo en la L.I. di la Delegaciono dil provinco Franca « Languedoc ». Il skribis ke ca vorto devabus esar « Langedok » (konforma al pronunco Franca). Shokita per la formo di ca vorto, me klameskis (forsan nesagace) ke la formo di ca vorto esis barbara. Sequis iracoza diskuto qua duktis a nulo. Cetere, me nule asertis ke la formo quan me atribuis a ca vorto esis perfektamente justa. Ico esis nur proba e la uzado future devus rezolvar co. Il duris esar netransaktema. Tamen, kande me hodie pripensas ico, me konstatas ke me esabus multe min shokata e ke ne esabus dispuo, se, vice « Langedok », il skribabus « Langedokia ». Certe, ica formo esabus kelke bizara por me, ma adminime ol ne shokabus me. E, hike, me pensas a un de nia samideani, qua havas idei ofte segun semblo extravaganta, ma qui en la realeso ‘sovente’ (ne sempre) esas justa. Nome ad omna nomi di la nova nacioni naskinta pos la redakto di nia dicionarii (tro anciena), il adjuntas la formo –ia. Tale, lu kreis la vorti : Irakia, Irania, Kurdia, Israelia edc. Ed il esis justa, nam tale la nomi havas aspekto natural en nia linguo komuna. Certe, esus absurdaj modifikar anciena nomi bone establisita quale : Maroko, Libano. Anque la nomi qui finas per « lando » : Finlando, Irlando, Islando. Ma por le cetera, la dezinenco –ia semblas esar la maxim bona solvuro. On povus mem, e.g., havar la vorto « Peruvia », vice (o apud) « Peru » (Peruia ne esus bona, ed en la Franca ni havas l'adjektivo « peruvien », ‘ergo’ Peruvia semblas a me posibla). Konseque, me rezolvis adoptar l'uzado di nia inteligenta samideano, e por la nomi di nova landi adjuntar sistematre la dezinenco –ia, qua semblas bone fitar kun nia linguo ed apta evitar dispuo.

Joao videsas sinistre

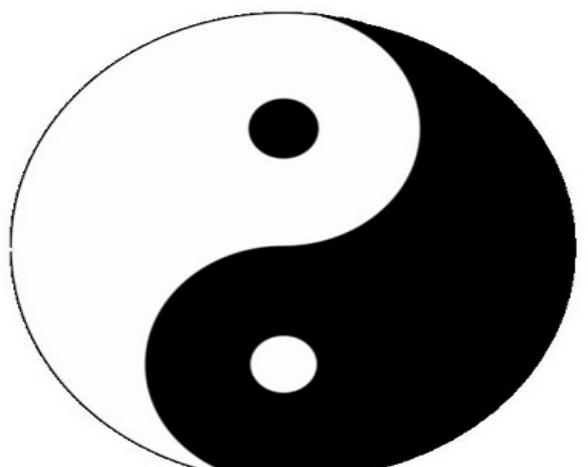
Komencante ca buletino en la vorto dal redaktero, me aludis la posibleso telefonar, por tale dicar, gratuitate a fora loko danke la servo « messenger » di smartfono. Nun ico eventis a me. Nia Braziliana samideano Joao Xavier Santos, quan me ja konoceskabis en l'aeroportuo di Orly dum januaro 2015 (videz la apuda fotografuro), telefonis a me, habitanta en parisana regiono, de lua hemurbo Sao Paulo. La unesma foyo, esis tarda nokto (en Francia) e, danke la smartfono, ni povis intervidar l'unu l'altru. La konversado duris dum mi-horo e Joao montris a me lua apartamento e familio-fotografuri. La duesma foyo, me

esis en la subtera treno en Paris e me audis il nur tre male. Ma me ekiris la metroo e ni povis plu facile konversar. Il povis mem vidar aspekti dil stradeti di la Quartero Latina (butiki, kuki-vendeyi, restorerii e pasanti). Ni mustis interruptar nia konversado, nam me iris a repasteyo por dejunar. Ma ne longatempe pose, dum la komenco dil posdimezo, ni itere intertelefonis. Cafoye, me esis en agreabla loko proxima a la fervoyala staciono « Austerlitz », nome la « Jardin des Plantes » (Gardeno di la Plant), ube multa arbori, herbi ed herbori ed omnaspeca planti del maxim diversa origini trovesas. Pro ke co esas sat vasta loko tre tranquila, ni povis bone interparolar ed interkomprenar. La unesma kozo quan Joao vidis, proxim la enireyo, esis statuo di Lamarck, prekursero dil teorio dil evoluciono. Pose, il admiris planti ed arbori sub la pala suno autunal. Ulainstante, me vidis stranja mikra dometo ek ligno e me povis lektar ke ol esis « hotelo » por la vaganta abeli sovaja. Lore, Joao, qua tre interesesas pri tala temi parolis a me pri la problemi dil abeli e la poluteso qua es tre nociva a li. Il informis me ke la aborijena abeli Sud-Amerikana ne havas dardo e konseque ne pikas. Ma kompense, li produktas nur poka mielo. E ni diskutis pri diversa kozi. Marchante, me montris a lu fasadi di muzei, galerio pri animali, homi e planti, edc. Tale Joao havis la posibleso agar turismo a tre fora loko, sen voyajar e sen tedesar per la tre desagreabla kontrolo, quan on mustas subisar en aeroportuo. Qua pensabus, mem ankore recentamente, ke turismo per « messenger » di smartfono e per nia komuna L.I. di la Delegaciono esas possiba ? Ico esas oportunajo, quan la adepti di nia Interlinguo, se li ne esus dormema e mentale hemrestema, devus povar utiligar e qua havas granda possiba futuro. Me povas nur esperar ke mea deziro divenos realeso dum proxima tempo e ke nia L.I.-ani havos plu frequa kontakti sen mustar koakte irar a kustoza e 'lontana' Ido-renkontri.

TAO-TE-KING

Sequo dek-e-okesma (LVII)

Direktar la Stato implikas l'arto guovernar,
La mestiero dil armi implikas dotaji exceptal.
Ma por ganar la mondo,
oportas esar libera de omna aktivesi.

De-ube venas a me ca konoco dil mondo ?
Tante plu esas interdiktaji en la mondo,
quante plu la spirito dil populo povreskas.
Quante plu la homi disponas armi efikiva
tante plu la familio e la Stato iras a lia periso.
Tante plu la homi rekursas al habileso ed a la ruzo
quante plu aparas signi malauguroza.
Tante plu on publikigas legi e dekreti
quante plu esas furtisti e banditi.

Pro to sajulo dicas :

Se ni ne agas,
la populo evolucionas per su ipsa.
Se ni amas la quieteso
La populo per su ipsa iros sur la justa voyo.
Se ni entraprezas nulo,
la populo richeskas per su ipsa.
Se ni havas nula dezirego,
la populo atingas per su ipsa la simpleso.

(Duro sequos)

HISTORIO DI ROMA

LXVI. M. LIVIUS DRUSUS.

Marcus Livius Drusus naskis en nobela familio e dotesis per talento oratal, ma il esis ambicioza e superba, il markizis lua edileso per la maxim splendida ludi. Pro ke ilua kolego Remmius ita-okazione audigis da il, kelka konsili relatante al interesti dil patrio : «Quo esas komuna, dicis Drusus, inter nia republiko e vu ?» Kom questoro en Azia, il volis nula distingo-marko por ke nulo esez plu remarkinda kam lu ipsa. Pos elektesar kom tribono, il grantis a la Latini la civito-yuro ; al Romana populo, sulo-posedaji ; al kavalieri, l'eniro al kurio ; al senatani, la yuro pronunciar la judicii. Pro ke lu esis ecesive jeneroza, il konfesis ipsa ke pos ilu on povis ankore nur donar aero e fango ; tale la bezonio por pekunio koaktis il agar kozi kontrea a lua digneso. Magulsa, princo Mauritanian, evitabis per fugo subisar la odio di sua rejo ; Drusus, po konvencionita pekunio-quanto, livris ilu a Bocchus, qua expozis la desfortunozo al furio di elefanto. Se il celis en lua hemo Adherbal, filiulo dil rejo di la Numidi, qua esis kom gajo-homo en Roma, lo esas pro ke il esperis recevar dal patro di Adherbal sekreta ransono. Uladie kande Cepio, lua enemiko, kontreagis lua propozi, il dicis ke il precipitos ilu de la roko Tarpeana. Pro ke la konsulo luktis kontre ilua legi agral, il presis tante forte lua kolo, en la komici, ke la sango spricis abundante per lua naztrui : «Lo ne esas sango, il dicis, por reprochar a Philippus lua gurmandeso, lo esas sal-aquo di turdi». Pos juir favoro sen limiti, Drusus divenis objekto di odio. Nome, se la populo joyis obtenir suli, la ekpulsita proprietanti jemis ; se la kavalieri, admisita che la senato, evidentigis lia gayeso, iti quin on obliiviabis ne evitis plendar ; fine, se, ulalatere, la senatani esis kontenta aquirir la privilejo pronunciar judicii, altralatere, li toleris desfacile havar kavalieri kom kolegi. De-ibe venis omna angori di Livius : e pro ke il ajornis la neceseso parolar kun la Latini, qui postulis vivace la civito-yuro, il falis subite meze dil asembleo publika, sive pro ke il havis krizo di epilepsio, sive pro ke il glutabis sango di kaprulo ; on retrouktis il mortanta a lua hemo. Omna urbi di Italia agis vovi por lua risanesko. Plu tarde, pro ke la Latini rezolvabis ocidar, sur la monto Albinus, konsulo Philippus, Drusus avertis il esar tre prudenta. Tandem, pos akuzesir che la senato, il retrooiris adheme, kande asasinero, qua insinuabis su aden la turbo, frapis il mortigive. La odiindeso di ca mortigo imputesis a Philippus ed a Cepio.

LXVII. C.Marius, patro.

Caius Marius, qua esis sepfoye konsulo, naskis en Arpinum, e venis de basaklasa familio ; il plualteskis gradape til la honorumi unesmaranga ; kom lietnanto di Metellus en Numidia, il divenis lua akuzanto, tale obtenante la konsuleso, e marchigas avan sua triumfo-charo la kaptito Jugurtha. Nominita unanime konsulo por la sequanta yaro, il vinkas unesme la Kimbri en Gallia proxim Aquae Sextiae, pose la Teutoni en Italia, en la planajo di Raudium, e triumfas kontre ca du populi. Parveninte intersequante til lua sisesma konsuleso, il imperas la mortigo, segun *senatus consultum* (dekreto dal senato), di la tribono dil populo Appuleius Saturninus e di la pretoro Glaucia, kulpinta pro sedicio. Danke la lego Sulcipia, il prenas la provinco Azia de Sylla ; ma vinkita da il, il celesas en la marshi di Minturnes. Deskovrita ed enkarcerigita, il terorigas la Galla soldato komisita frapar lu ; on donas barko a lu ; il iras til Afrika ube il sejornas dum longa tempo kom exilito. Plu tarde la faciono di Cinna rivokas lu ; il ruptas la kateni dil sklavi, formacas armeo per li, masakras sua enemiki, venjas sua vexeso ; e, kom konsulo sepesmafoye, il donas a su vole la morto, se on kredas kelka historiisti.

(Duro sequos)
ILLUSTRIBUS

Tradukuro extraktita de la verko : DE VIRIS

NIA POEZIALA ANGULO

EBRIA POETO

Gaya poeto tante drinkis,
Ke del stulo preske lu sinkis ;
Kompano dicas delicate :
“Tu cesez nun, tu drinkis sate !”

-« Fi ! tu parolas kelke stulte,
A lu respondas l'exhortat,
On povas ya drinkar tro multe,
Nultempe tamen sat !”

(Poemo da Gotthold Ephraim LESSING tradukita da ANDREAS JUSTE)

E, la bronzo penetrante en la cerebro, la kavalo kaptita per la doloro, rulis su e terorigis la cetera kavali. E, pro ke la oldulo hastis tranchar la reini kun espado, la rapida kavali di Hektôr, portante lia brava duktero, proximeskis aden la pelmelo, e la oldulo transpasabus, se Diomèdès ne vidabus ilu. Ed il klamis terorigante, dum vokar Odissevs :

-Ho deala Laertiado, subtila Odissevs, pro quo tu fugas dum montrar la dorso quale poltrono en la pelmelo ? Ka tu timas ke on perforez tu per piquo en la dorso, dum ke tu fugas. Restez, e ni repulsez ta ruda militero fore de ca oldulo.

Il parolis tale, ma la deala e pacienta Odissevs ne audis lu ed iris vers la kava navi dil Akhaiani. E la Tydéido, quankam sola, insinuis su en la kombatanti avancinta, e stacis avan la kavali dil olda Nélèido, ed il dicis a lu ita paroli alizita :

-Ho nobla oldulo, yen ke yuna militisti atakas tu kun furio. Tua forteso nihiligesis, la pezoza oldeso opresas tu e tua kavali esas lenta. Ma acensez adsur mea charo, e tu vidos qui esas la kavali di Trôs quin me prenis de Ainéias, e qui savas kun egala rapideso, persequar l'enemiko o fugar tra la planajo. Nia servisti flegez sorgoze tua kavali e ni pulsez ici al Troiana kavaldomteri, e ke Hektôr saveskez ka mea piquo es furioza inter mea manui.

Tale ilu parolis, e la kavalriano Gereniana Nestôr obediis ilu. E la du brava servisti, Sthénélos e Eurymédôn, flegis lua kavalini. Ed amba Reji acensis adsur la charo di

Diomèdès, e Nestôr sizis la reini brilanta e flogis la kavali ; e li proximeskis. E la filiulo di Tydeus lansi sua piquo kontre la Priamido qua venis renkontre a lu, e il faliis atingar lu ; ma il frapis en la pektoro, proxim la mamo, Eniopeus, filiulo dil grandanma Thèbrios, e qua tenis la reini dil kavali. Ed ilca falis ek la charo, e lua kavali rapida retroiris, ed il perdis l'anmo e la forteso. Bitra doloro tegis l'anmo di Hektôr pro lua kompanulo ; ma il lasis ilu jacanta, malgre lua doloro, e serchis altra brava duktero. E lua kavali ne indijis ilu dum longa tempo, nam il trovis quik la audacoza Arképtolémos Iphitide ; ed il konfidis a lu la kavali rapida, ed il livris a lu la reini en la manui.

Lore, eventabus dizastro, ed agi furioza esabus facita, e la Troiani esabus inkluzita en Ilios quale agneli, se la Patro dil homi e dil Dei ne remarkabus ico. Ed il tondris forte lansante la fulmino brilantega avan la kavali di Diomèdès ; e l'ardoroza flamo dil sulfo brulanta spricis. La pavorigita kavali falis sub la charo e la reini splendida eskapis ek la manui di Hektôr ; ed il timis en lua kordio, ed il dicis a Diomèdès :

-Tydeido ! retroirez, fugigez la kavali havante dika hufi. Ka tu ne vidas ke Zevs ne helpas tu ? Yen ke Zevs Kronido donas nun la vinko a Hektôr, e il donos ol anke a ni, segun lua volo. La maxim brava de omna homi povas nulo kontre la volo di Zevs di qua la forteso esas sen-egala.

E Diomèdès audacoza al kombato respondis ad ilu :

-Yes, oldulo, tu dicis la verajo, e segun la yusteso ; ma bitra

chagreno invadas mea anmo.
Hektôr dicos, adparolante la
Troiani : La Tydeido opoze a me
fugis vers lua navi ! Ante ke il
gloriizez su pri co, glutez me la
profunda tero !

E la kavalriano Gerenniana Nestôr
respondis a lu :

-Ha ! filio dil brava Tydeus, quon tu
dicis ? Se Hektôr nomizus tu

(Duro sequos)

poltrono e feblulo, nek la Troiani,
nek la Dardaniani kredus il, neanke
la spozini dil grandanma Troiani
portanta shildi, eli di qui tu
renversis aden la polvo la yuna
spozuli.

TILL STRIGOSPEGULO

La dek-e-sepesma rakonto

(Dicas, quale Strigospegul' risanigas omna maladi en hospitalo en un dio sen medikamento.)

Ulatempe Strigospegul' venis a
Nurenbergo (Nürnberg) e afishigis
granda anunci sur la kirkala pordi e
che la urbodomo e fingis esar bona

mediko kontre omna morbi. Ibe,
granda nombro de malada homi esis
en la nova hospitalo, ube la
adorinde santega lanco di Kristo

kun altra remarkinda objekti esis depozita. E la hospitalestro volente esus ne plus vidanta parto de ta maladi e certe ne envidiis li pro lia sanesala stando. Konseque lu iris renkontre a **Strigospegul'**, la mediko, e demandis ad ilu, segun la reklami, quin lu afishigabis, kad il do povos helpar la maladi. Ke il esos bone pagata. **Strigospegul'**, dicis ad ilu, ke il volas por lu risanigar multi de lua maladi, se lu esos pronta spensar duacent guldeni e promisonta ca pekunio ad il. Lore la hospitalestro promisis a lu la demandata pekunio, se il povas helpar la maladi. Konseque **Strigospegul'** konsentis to, e kaze ke lu ne esas risanigonta la maladi, il ne donez ad il mem nur un centimo. Ito tre plezis al hospitalestro ed il donis a lu duadek guldeni de ante. Konseque **Strigospegul'** iris aden la hospitalo e prenis kun su du servisti e questionis la maladi, omni, pro quo li sufras. E tandem, kande il esis irona ek la maladeyo, lore il venigis li a su e parolis ad singlu : « To quon me esas diconta a tu, icon tu tenez sekreta por tu, e savigez ol a nulu. »

Icon lore la maladi promisis a **Strigospegul'** pro fido e credo. Lore

il dicis a singlu aparte : « Se me nun risanigas e ripozas vi, maladi, sur la pedi, ico ne povos eventar altramaniere ke se me bruligos un de vi til ke lu esos pulvero e me donos ol a la ceteri aden la ventro por drinkar. Icon me mustas facar. Pro to, ita de vi qua esas maxim malada ed irar ne povas, ita homon me esas bruligonta til ke lu divenez pulvero, en la skopo ke me helpez per co la ceteri. E por stacigar e vekigar vi omna, me esas kunvenigonta la hospitalestro e staconta en la pordo dil hospitalo e vokonta omni per lauta voco : 'Ta qua hike ne esas malada, ita venez vigoroze e balde !' Ne dormez kande me dicos lo. »

Tale il parolis a singlu separate, nam la lasta esas devonta pagar la kusti. Ica dicajon askoltis omni atencoze e lor la anuncita dio li hastis per bastoni e klaudikanta gambi, nam ya nulu volis esar la lasta. Kande do **Strigospegul'** vokis segun sua avertto, lore li ekkuris de la lito, mem certeni, qui dum dek yari ne irabis ek la lito. E kande la hospitalo nun tote vakua esis e la maladi omna extere, il postulis sua honorario de la hospitalestro e dicis, ke il devas voyajar urjante ad altra loko. Lore il donis a lu la pekunio pro granda gratitudo. Quik il kavalkis adfore. Ma ante la paso di tri dii, omna maladi retrovenis e lamentis pri lia maladeso. Tainstante la hospitalestro questionis : « Quale co eventas ? Me ja duktis vi a la granda maestro, qua helpis vi, tale ke vi omna propravole departis. » Lore li dicis al hospitalestro, quale il minacis li. « Ta qua esos la lasta ekirante la pordo, kande il vokos la homi, lore il bruligos ca persono til ke lu esez pulvero. » Tainstante la hospitalestro saveskis, ke esis

trompo da Strigospegul'. Ma la koncernato esis fore, ed il ne povis responsigar lu. Konseque la maladi

itere restis en la hospitalo quale antee, e la pekunio esis perdita.

(Duro sequos)

RENKONTRÓ POR LA ADEPTI DI LA L.I. DI LA DELEGACIONO EN PROVINS (26ma – 30ma di septembro 2018)

Por la interesati on konsilas unesme la IBIS-hotelo di Provins sat chera ma kun aceptebla preco. Yen sube la informaji pri ol per « click »-ar sur la retala donataji :

<http://www.ibis.com/fr/hotel-0856-ibis-provins/index.shtml#overview>

L'adreso dil hotelo esas : IBIS-Hôtel – 77, Avenue du Général de Gaulle,
77160 PROVINS, France

La telefon-numero esas ; (+33)1/60 67 66 67 – Fax : (+33)1/60 67 86 67

E-mail : HO856@accor.com

Existas anke posibleso trovar individuala chambri che la habitanti, kelkafoye ye chipa preco :

https://www.airbnb.fr/s/Provins--France/homes?checkin=&checkout=&utf8=%E2%9C%93&s_tag=Nrl4TyY4&allow_override%5B%5D=

Por la linguala problemi, resultanta de la serchado di posibla lokaco, me esas pronta helpar. Eventuale, anke la du cetera organizanti dil renkontro.

Bona lokaco e bona sejorno ! (lokacez tam rapidamente kam ico esas posibla)

Plusa informi pri Provins (en la Franca). Ti qui volas havar repasti ye bon merkato (chipa) pensez irar al restorerio La Farandole en la Centro komercal E. Leclerc - Avenue de la Voulzie -77160 Provins – Tel 01 60 67 72 70

<http://www.provins.net/fr/restaurants.html>

La famoza turmo Caesar en Provins. Ol esas quaze la simbolo dil urbo.

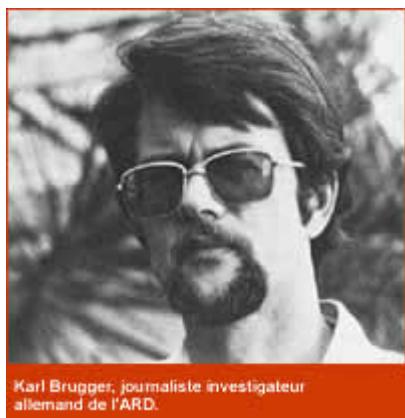
LA ENIGMATO DI AKAKOR

Hike komencas la raporto pri misterioza civito ancestral di Sud-Amerika

Dum la 3ma di marto 1972, Germana jurnalisto dil A.R.D., la publika televiziono Germana, Karl Brugger, lore korespondanto en Rio, renkontris en sordida taverno di Manaus, la « Graças a Deus », Amerik-Indiana « cacique » nomata Tatunca Naraertta asertante esar « princio di Akakor ». Ca renkontro organizesis dal komandanto di kompanio Braziliana di gardisti forestal, amiko dil jurnalisto, e persuadita ke la raporto di ta Amerik-Indiana chefo certe interesus ilu. Brugger questionis do Tatunca Nara dum plura hori e mem enrejistris lia omna konversadi. Plu tarde, il adiris

kun lu en la junglo, sur la traci di misterioza civito sekreta : la civito Akakor. La Germano naracis lua travivaji en libro, titulizita « *Die Chronik von Akakor. Mythos und Legende eines Amazonischen Volkes* » (La kroniko di Akakor. Miti e legendi di populo Amazonian).

Karl Brugger: journaliste investigateur allemand de l'ARD.

Karl Brugger

Brugger prizentas Tatunca Nara kom Amerik-Indianon sat alta-statura, havante longa hari nigra e vizajo delikate desegnita. Il esis mestico. Ilu surhavis bunta kamizo kande il renkontris Brugger unesmafoye. Ico esis donaco da oficiri dil armeo Braziliana. Il havis sur lua tayo kurta tuniko ledra, sur olqua reprezentesis l'emblemo di Akakor.

En mala Germana linguo, Tatunca Nara, raportis a Brugger la astonanta historio dil populo di Ugha Mongulala, « *populo selektita dal dei* », dek-e-kin mil yari ante nun. Il durigis lua parolado til la fino, olqua konsignesis en sakra libro : la Kroniko di Akakor. Ca verko, redaktita dal skribisti di lua naciono, skribesis kun la skribarto dil idiomo di lua ancestri : la ‘quechua’,

olqua, ilu asertis, kontenis mil e quaracent simboli, singlu de oli havante plura senci, segun lia impliki gramatikal. La populo le Inka, qua parolis anke la ‘quechua’, perdabis

depos longa tempo « *la skribarto dil dei* », ma lua tradicioni konservabis ‘lontana’ memorajo di ol.

Sakra libro

La « *Kroniko di Akakor* » komencis olua naraco per ula yaro Zero, konkordante kun la yaro 10.481 ante la ero Kristana. Ol markizesis per la deproto de Ugha Mongulala dal « Granda Maestri Inicianta », vers la lando di lia origino.

Ica Granda Maestri portis a la homaro la lumi di la Savo. Li fondis nova populo ed erekjis tri granda civiti ek petro : Akanis, Akakor e Akahim.

La nomi indikas la ordino di lia konstrukto : « *aka* » signifikas « *fortreso* » e « *kor* », « *du* ». La unesma civito, Akanis, konstruktesis « *sur bendo streta di tero, proxim la lando Mexikia, en loko ube interafontis du oceani* ». Ka la istmo di Panama ? Akahim, la triesma civito, ne mencionesas en la Kroniko ante la yaro 7315 ante Iesu Kristo. Ma lua historio parenteskas stranje kun olta di Akakor.

Akakor, chefurbo di desaparinta imperio, ed altra civiti perdita...

« *Ita omna urbi destruktesis lor la unesma Granda Katastrofo, qua eventis dek-e-tri yari pos la deproto dal dei.* » Ma altra civiti, konstruktita dal Anciena Maestri, posvivis ica flagrado : Salazare, sur la fluo supera dil fluvio di le Amazona, Tiahuanako, proxim la lago Titikaka, e Manoa sur la alta planaji dil sudo. Oli esis precipue rezideyi dil dei, kompozita per templi erektila por lia glorio cirkum piramido.

- « *De ta sakra civiti.* » dicas Tatunca Nara, « *me vidis per mea propria okuli nur Salazare. Lua disto esas ye ok dii di marchado del urbo quan la Barbari blanka nomizas Manaus, ol jacas an enfluanto dil Granda Rivero. Lua palaci e lua templi esas sepultita per la junglo. Nur la somito dil granda piramido emersas ankore super la foresto.* »

Subtera civiti

Nefore del antiqua civito celesis anke serio de habiteyi subtera. “*Existas dek-e-tri civiti profunde enterigita en la Andi,* » asertas ya Tatunca Nara. Departante del Granda Templo sunal di Akakor, diversa acesi trairente profunda tuneli duktis a subtera civito ed ad altra civiti. Ica tuneli esis suficiente larja por posibligar a kin homi marchar samfronte, ed oli esis tante vasta ke plura dii de marchado esis necesa por irar de ula civito ad altra civito.

Del dek-e-tri subtera civiti, olti esante Akakor, Budu, Kisch, Boda, Gudi, Tanum, Sanga, Riono, Kos, Aman, Tat e Sikon lumizesis per klareso artifical. Nur la civito Mu, la maxim mikra de omni, utiligante alta koloni vertikal sustenante enorma speguli arjenta, utiligis la lumo natural dil suno. Reto komplexa di kanalizuri adduktis l’quo dil monti til la centro di ta enterigita urbi. Tuneli e civiti subtera esis la laboruro dal Anciena Maestri.

Perdita civito Akakim

Tatunca Nara parolis pose – inter mult altra kozi !-, pri Akakim , misterioza civito konstruktita an la nordala limiti dil Imperio, vers la frontiero nunal di Brazilia e di

Tatunca Nara, chef de la cité d'Akakor

Tatunca Nara

Venezuela. Ol esis petra civito fondita dal Anciena Maestri ed a qua on acesis per trairar impresanta katarakto. Akahim duris esar ruinajo dum quar yarcenti, pos la unesma granda subverso, e mantenis streta relati kun Akakor dum plura yarmili. Kande arivis la Barbari blanka, la habitanti di Akahim remparizis su sub la tero. Tatunca Nara asertas ke sistemo komplikita de tuneli juntis ita civito a la chefurbo e ke serio de speguli, injenioze dispozita, posibligis ad amba urbi komunikar efikive inter oli. (...)

Le Inka, heredanti dil desaparinta Imperio Ugha Mongulala

Segun Tatunca Nara, l'imperio Inka esis la unika, ecepte la sua, nulatempe vivir segun la legi sakra dil Anciena Maestri. La historio dil populo Inka iris til la yaro 7951, t.e. 2470 ante nia ero, kande Virakocha, duesma filiulo di rejo Sakaia, rebeleskis kontre la povo di ilua patro e exilesis de Ugha Mongulala. Viracocha arivis en Peru, fondis sua dinastio, olta di le Sapa Inka, plu tarde konstruktis Cusco. Tale il konstitucis imperio prosperanta qua, pose, divenis potenta naciono, frato di Ugha Mongulala.

Germanali deskovras Akakor

Dum la yaro 11.015, t.e. 570 dil Kristana ero, havis loko en l'Imperio Ugha Mongulala nekredebla evento : veninta del maro oriental, interne di misterioza navi havante prui kun drako-kapi, tribuo de viri blanka e barboza aparis sur la rivi dil fluvio di le Amazona. Li nomizis su ipsa Goti e federis su kun la populo di Akakor.

La Civito Akakor segun Tatunca Nara

« *L'armaturo dil navi e la drako-kapi konsignesis da nia sacerdoti en la Granda Templo dil Suno. La navi transportis til sisadek militisti. Lia propulsilo esis larja seglaro ek delikata texuro ligita a masto tre solida. Plu kam mil blanka militisti tale atingis Akakor, li esis interne di quaradek navi.* »

Ita epizodo, raportita a Brugger da Tatunca Nara es tre interesanta. Lu memorigas pri l'epikajo di germanala tribuo de Ostrogoti, qui, dum periodo de sisadek yari, konquestabis e dominacabis Italia ma fine vinkesis da generalo Narsès, en 552, lor la batalio dil Monto Vesuvius. Pose, la Ostrogoti ne plus paroligis pri su. Certena linguisti asertas trovir kelka traci di lia refujeyo en sud-Francia, til Hispania. Ma li nulatempe adportis la pruwo pri tala migrado.

Plu tarde, la federuro konkluzita kun Ugha Mongulala plufortigis konsiderinde la potenteso di Akakor. La civito plugrandeskis ed itere fortifikesis. La Germanali docis a lia hosti la tekniko extraktar la metali e fabrikar protektanta armi. Stranja historio, havante relato kun Paititi, raportita da kronikisto, aludas anke blanka Amerik-Indian, vestizita per protektanta equipuri, qui konstruktabis pavizita chosei e ligna fortifikuri...

La Amazoni

Non yarcenti e duimo pose, la Barbari blanka invadis Sud-Amerika e submisis le Inka. Ugha Mongulala, fugante la nehaltigebla expanso dal blanca raso, shirmis su pokope dop la muraro di lua anciena civiti. – La esforci da Akakor por mantenar sua imperio dessucesis opoze a ta Blanki qui investis balde la totajo di ca subkontinento. Hispani

unlatere, Portugalani alralatere, le « conquistadores » kaptis la lando dil Anciena Maestri, por la glorio di nova deo. La Amerik-Indianini serchante eskapar la yugo dil invaderi, penetrar aden la junglo ; ma klano de mulieri refuzis la dekado dil imperio e luktis kontakte kontre la Barbari blanka. Tale, dicas Tatunca Nara, aparis en Amerika la Greka mito dil Amazoni ! - Sacerdoto, membro di expediciono, raportis segun ica vorti, en 1539, la renkontro di lua samreligiani kun ta militista mulieri : « *Ni vidis eli qui kombatis avan la Amerik-Indianini kom lia kapitani e luktis tante kurajoze ke la virine audacis montrar lia dorso. Eli mortigis per mazo-frapi ti qui fugis avan ni [...] Ita mulieri esas tre blanka ed altastatura. Eli esas tre muskuloza ed iras tote nuda, arki e flechi enmanue, militante quale dek Amerik-Indianini.* »

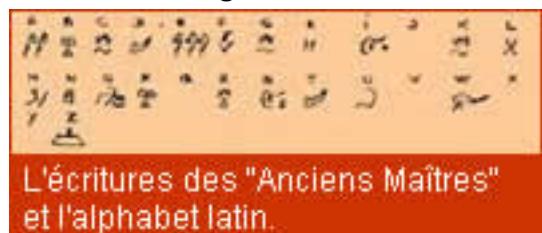
Subtera galerii

La interna parieti dil tuneli esis, koncernante la plu multi, kovrita per koloro lumifanta e per stranja petri nigra tampita en la muri segun interspaci reguloza, oli indikis la disti de un loko ad altra. La subtera paseyo iris de Cusco til Catamarca, tandem lu finis sua voyirado en la interna karto dil katedralo di Lima. Petro-planko perfektamente juntita, impedis pasar vers la subtera mondo. Ol esis tante habile dispozita ke onu ne povis dicernar ol de la cetera petro-planki di ca interna karto. Nur ti qui savis lua existo esis apta apertar olu.

Alianci e federuri

Dum la yaro 12.401, t.e. 1920 di nia ero, acesis la trono ancestral, princio Sinkaia, patro di Tatunca Nara.

Kelka yari pose, en 12.413, t.e. 1932 p.K., princio Sinkaia organizis atako kontre la vilajo Santa Maria, jacanta an la supera fluo dil *rio Negro*. Masakrante omna viri, lua militisti kaptis quar mulieri. Ma tri de eli dronesis dum serchar eskapar survoye ad Akakor. Un unika posvivis la desfacila kondicioni dil retroirado. El esis Germana misionero. El nomesis Reinha. Elta, qua ameskis la populo di Akakor, fine spozigis princio Sinkaia, kontre la opinono dil Granda Konsilantaro, ma kun la aprobo dal sacerdoti. De ta stranja uniono naskis, kelka yari pose, Tatunca Nara.

L'écritures des "Anciens Maîtres" et l'alphabet latin.

La literaro dil "Anciena Maestri" e la alfabeto latina

Quar yari pos la nasko di elua filiulo, Reinha retrovenis a Germania kom ambasadistino di elua nova patrio che la nun malfamoza Adolfus Hitler. Pos finir neklara negociado, el esis itere en Ugha Mongulala duadek-e-du monati plu tarde, akompanata da tri altaranga nacional-socialisti. Stranja federuro konkluzesis inter la imperio Ugha Mongulala e la *Reich* Germana.

Akakor, tale, donis la bonveno inter lua muri, dum la tota Duesma Mondonmilito, a konsiderinda nombro de militisti Germana. Tatunca Nara explikis a Brugger quale multa submara navi Germana livis la portuo Marseille havante Brazilia kom atingo-skopo...

Lor lua sakrigo, kande il divenis rejo di Ugha Mongulala, en chambro dil templo, qua tillore esis interdiktata ad ilu, Tatunca Nara deskovris la balzamizita kadavri di quar misterioza enti, li esis tri viri ed un muliero. Li esis bone konservita e balnis en liquido translucida. Ye omna vidpunti simila a ni, li havis tamen sis fingri an singla manuo e sis pedfingri an singla di lia pedi. Ka li esis mortinta o vivanta ? Questionis Tatunca

Nara lore la Granda Sacerdoto. Nulu povis respondizar ico. La origino di ta personi semblis perdesar en fora tempi nekonocata.

(Segun artiklo interretata)

LA MISTERIO DIL OBLIVIATA VILAJETO

Rezumo di lo preirinta : [En 1943, gespozi iras a la hemo di oldega mortanta onklulo. Li arivas a stranja vilajo ube li invitesas dejunar kun misterioza Ekleziani, qui konfesas esar celita Druidi. Ma ye la fino dil repasto la centyara onklulo havas subite nebona stando. Lu tamen rikoncieskas e, pose, lu durgas la naraco pri eventi sempre plu astoniva di ilua fora yuneso... Il mem naracas la diskreta ceremonio di lua fianco e la tristeso di lua deproto de ta nekonocata e celata loko. Ma pose il havas nekonsolacata nostalgio til ula dio kande il asistas rurala ceremonio tre anciena. Ma il havas la desfortuno, lore, grave maladeskar. Il sucesas tamen transvivar e divenas studento en granda skolo di Paris e fine frequentas homi di alta sociala klasi havanta politikala opinioni Bonapartista. Sur demando da lua fiancitino, il sucesas predicar la futuro. Plu tarde, fatigata per la longa duro dil tempo dil fanceso, il volas instigar energioze lua futura bopatro acpter lua mariajo. Ma ilita esas fanatika partisano Bonapartista. Tamen il furnisas bona motivo por lua konduto. Pose, en la manjo-chambro, sequas long expliko pri temi esotera. La yuna gespozi admiras la sereneso dil adepti di ca antiqua kulto opoze al transpaso di un de li. Pose li promenadas en foresto e renkontras stranja persono.]

Informita pri co, s-ro de Chamou rebeleskis :

-Kad la astri, la planeti ed altra steli impozas lia volo ? ...E la Libereso cakaze !

-La Libereso ! replikis Evariste ; ol konsistas juste konkordigar nia agi kun nia posiblesi – ed ula kozo qua semblas neposibla povas divenar facebla per altra metodo...

-Lore...quo ?

-Ico, kar amiko, esas l'afero dil Princo e ne la mea !...

Lysiane, dume, enirabis la chambro ube elua patro diskutis kun Evariste :

-Nu, filiinetto, lektez ico... Ca questiono koncernas tu anke, me pensas – tu savas pro quo ?

Mea fiancitino prenis la bilieto, lektis ol, rilektis ol, pose, sizita per inspresa, kaptis papera folio, krayono, kopiis la questiono per mayuskula literi sur larja cirklo :

« LOUIS NAPOLEON BONAPARTE CAPTIF A HAM DEVIENDRAIT IL UN GRAND EMPEREUR » (KA LOUIS NAPOLEON BONAPARTE KAPTITA EN HAM DIVENUS GRANDA IMPERIESTRO).

Dum longa tempo elua okuli vagadis super la literi e kelkafoye sospiro exhalasis de lua pektoro dum perceptar la nekombatebla judicio quan elu lektis

en oli malgre elua deziro trovar ibe respondo favoroza a nia deziri.

Ofte, plu tarde, mea kara spozino parolis a me pri la sentimenti qui sukusis elu lore. Kom klarvidantino, el serchis irar plu fore kam elua vido ed, en la respondo dil Destino, el volis lektar la indici dil remediilo quan sempre la providenco pozas en nia atingo-povo...

-Evidente, me dicis dum interruptar la parolado...existis una por Louis Napoléon...renunciar !

-Advere, la Princo anke pensis tale, ma tamen ankorefoye il volis saveskar se, ante plusa falio, plusa kaptiteso, il esus, quale lua onklulo « Granda Imperiestro ! »

E por Lysiane quale por me, esis per lua aceso a la trono, la posibla solvuro por nia mariajo.

Tre afliktita, el rezolvis tandem transskribar to quon elu lektis en ita frazo :

(Segun ke la nova vorti formacesis en elua okuli, el striizis la literi di ta cirklo infernal).

Inklinita vers elu, lua patro ed Evariste lektis :

« NON, BONAPARTE AU DESTIN IMPERIAL NE GARDE UN EMPIRE TRAHI » (NO, BONAPARTE HAVANTE DESTINO IMPERIESTRAL NE KONSERVAS TRAHIZITA IMPERIO).

On dicis ke lor la vido di ta tradukuro mea futura bopatro klamis vorto diveninta historial depos Waterloo.

-E la restajo...lu grunis...ica omna literi.

Lysiane, paciente, relevis oli en la ordino : L.O.U.O.C.P.F.A.V.D.A.L...

-Esas forsan la kontre-parto...sugestis la patro Evariste.

Lysiane regardis intense ca dek-e-du literi de qui, forsan, dependis la fato di imperio, pose, subite inspirite, formacis de ta komencliteri la sequanta oraklo :

« LOUIS OUTREMER UNIT OCEANS COTES PACIFIQUE FRANCE ATLANTIQUE VOIS ... » (LOUIS TRANSMARE UNIONAS OCEANI LITORO PACIFIKA FRANCIA ATLANTIKA VIDEZ...)

Kurtatempe elu haltis...la vorto Dinastio an l'extremajo dil fingri pose, malgre elua volo, el parfinis :

« DESTIN ARRETE LA » (DESTINO HALTAS HIKE).

-Me transformesez a kozako se me komprenas ulo de co...

-Onu nulatempe komprenas...unesme, dicis la patro Evariste, sentencema...La ceterajo esas super nia apteso intelektar...Nur, to quo koncernas ni, lo esas rapportar ca respondo al Princo...e, vere, me ne prizus esar komisata por ta korveo !

-Ne desquieteskez, mea patro, intervenis Lysiane subite decidinta ; ita korveo, lo esos Louis qua efektigos ol – e me opinionas ke se Deo permisas solvuro, lo esos il qua, kun la Princo, trovos ol.

-Amen ! respondis la olda astrologiisto.

Preirata da Miroux di qua la rufa kaudo flamifis en radio di suno, Hermance, portanta boledo de hanino-lakto (drinkajo qua konsistas ek vitelo, alkoholajo e sukrizita lakto por rifortigar malada persono o konvalecantu NDLT), eniris la chambro e, regardis kun mieno blamanta, el questionis :

-Ka vu ne esas tro fatigata depos un horo quan vua parolado duras, ho Avulo ?

-Me standas nek bone nek male, Hermance, ma me iros til la fino di mea

naraco...e dum ke il lasis instaligar lu por drinkar lua lakte, la oldulo adjuntis ca reflekti dusenca :

-Cetere me ne plus duros agar tale dum longa tempo !

Sostenata da ilua nepotino, qua, per gesto refuzis la helpo quan mea spozino volis adportar ad il, la onklulo drinkis kelkete, pose il ne plus volis la boledo :

-Me suficiente drinkis !...Prenez co, mea grossa kato, tu bone servesos...hodie !

Felica pro la bona hazardo, la katulo qua ja saltabis adsur la lito, proximigis sua rozea nazko e, sen semblar desquietesar pri la deskontenteso di lua matreto, lu komencis lapar la dolcega drinkajo.

-Ka Jean esas ankore hike ? questionis la onklo ?

-No, ne ja...esas nur Henri, veninta kun Eugénie...por la lakte...

-Lucienne, ka vu volas irar por dicar a lu ke me volas vidar il...kande vi lavabos me kelkete...Me havos viziti hodie.

Dum ke mea spozino decensis aden la granda chambro, me helpis la ancestro por flegesar da Hermance, e me admiris quale, sen bruoso, preske sen gesti, la oldino aranjis la mortonto, lavis ilu, pektis ilu, indikante a me per gesto quale levar ilu sen preske movar ilu...

Fatigata tamen per ta preparo, la centyarulo, kande il fine instalesis en la blankeso di lua kapkuseni, meze dil flokaro di sua vangobarbo, dormeteskis dum instanto...

Per desquieti okuli me regardis ca vizajo vaxeas, ita manui diafana extensis sur la tuki sen ke ula suflo di vivo semblis ankore permanar.

Kun ofensata nazko e mieno atencoza, Hermance observis la spektaklo. Sen parolar.

Miroux levis su, e, sorgoze il venis por flarar la manuo di lua patreto, sub ca lejera suflo, ilta viveskis por karezar l'animalo qua, probable quietigita, grondetis kun plezuro.

Pos kelka instanti, onklo Louis miapertis okulo, pose, feblamente, pronuncis :

-Henri !... e mem plu deslaute susuris : « Danko Hermance ! »

Kun grossa sospiro, elca inklinis su adsur la fronto dil avulo e kisis lu. Del angulo di elua naztuko me vidis el vishar la labii dil mortonto, deube fluis kelketa salivo. Pose, de elua pazo tranquila, quale indiferenta, el ekiris por vokar la homulo Henri. Ma furtatre, me vidis el vishar a su la okuli dum transirar la pordo.

Balde on audis pezoza pazo en la eskalero, pose aparis la masiva silhueto dil anciena ordonanco qua, semblis a me, komencis la gesto klakar la taloni.

La onklulo apertis l'altra okulo, e ridetis.

-Henri, lu dicis tre deslaute, apertez la mur-armoro quan tu konocas !

Pezoze, la viro iris vers un de la ligna paneli skultita cirkondanta la chambro, manovris kelka muluri, pulsis panelo qua rotacis deskovrante nicho...pose, turnante su vers ilua anciena chefo, semblis vartar impero :

Lo esis a me ke ol adresizis.

-Paul, pronuncis mea onklo, prenez en ta loko paketo de kayeri kordetizita, e adportez oli.

Kande la impero satisfacesis e ke la kayeri depozesis sur la tuko, la oldulo

semblis riviveskar ; e mem lua voce
divenis plu autoritatema.

-Nun, Henri, prenez la buxo...Ka ne plus
esas ulo ?

-No mea mayoro.

-Lore riklozez, e venez adhike...

Pro ke la respirado dil oldulo semblis
desfacileskar, Henri, qua probable ne
povis pensar pri altra remediilo,
videskis la botelo entamita dum la
predio e servis mi-glasedo de ol al
mortonto qua, drinkante kun evidenta
kontentigo, versimile rifresheskis pro
co, 'quoniam' il dicis :

-Paul, lo esas a tu ke me balde livros a
tu ca folieti...Oli kontenas nia tota
cienco, tale ke me povis dum multa yari
rikonstitucar ol.

La klefi antiqua por lektar la futuro,
previdar la vetero, la eventi...Tu va
promisar a me koram Deo qua acceptos
me kelka instanti pos nun, ke tu
konformigos tu al indikaji quin me
donas a tu...Utiligez oli nur por lo Bona
di la homi, e por la grandeso di tua
lando.

-Tu revelos ca sekretaji nur a ti qui esos
digna konocar oli – a tua filiulo...od ad
altra persono. Lo esos nur a tu sola
judikar pri co, segun tua koncienco,

nun, me povos mortar...la sekretajo di
Perrière...gardesos, kad ne ?

-Me promisas lo a vu ho mea onklulo ;
tam longatempe kam me esos vivanta,
nulu obtenos ol.

-Por tu, mea benigna Henri, yen kelka
ora moneto-peci qui helpos tu por vivar
quiete til la morto...Me vere debas co a
tu... e mea nevulo anke.

-Pro ke, sen tu, interruptis la onklo por
preventar protesto dal oldulo,
nulatempe la yena laboruro povabus
redaktesar. E, lu adjuntis por me, a quo
utilesus irga cienco penoze aquirita se
ico ne esus por helpar la homi. Ma,
konsiderez lo, se li sempre, quale
pensas lo la oldi di hike, esos utiliganta
ol por su destruktar, plu bona esas
mantenar ol sekreta.

-A tu oportas judikar qua esas justa ; iti
qui volas konservar hike la cienci
antiqua, o me qua deziras ke oli utilesez
por ula skopo...per konfidar a tu la
posibleso levetar edro dil Misterio di
Perrière.

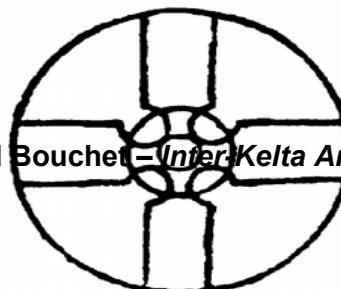
Nun, Henri, kisez me...Tu venos
instanto pos nun.

Paul ! pregez la patro André acensar
adhike ! Me havas mikra detali
ajustenda...kun il...ante departar...

-Mea onklulo...

(Duro sequos)

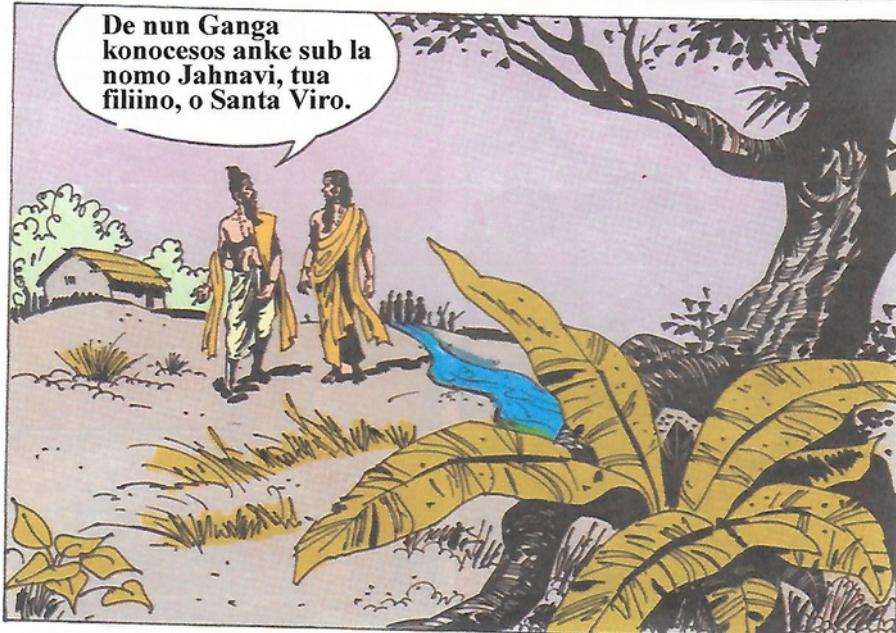
MCLXXXIV *Tracolita del libro redactita da Paul Bouchet - Inter-Kelta Arkidruido* 1184

GANGA 28

Pro respekto por la penitenci da Bhagirata,Jahnu acceptis liberigar Ganga.

GANGA 29

Tandem Bhagirata e Ganga atingis l'Oceano e la Subtera Mondo. Ganga fluis sur la cindro dil filii di Sagara ed en la lito dil Oceano. De lore la Oceano konocesas sub la nomo Sagara.

GANGA 30

Sua promiso efektigita,
Brahma aparis avan
Bhagirata.

La filii di Sagara esas en
la cielo e restos ibe tam
longatempe kam Ganga
fluos sur la Tero.

Pro ke tu duktis
Ganga adsur la
Tero, el
konocesos anke
sub la nomo
Bhagirathi,tua
filiino !

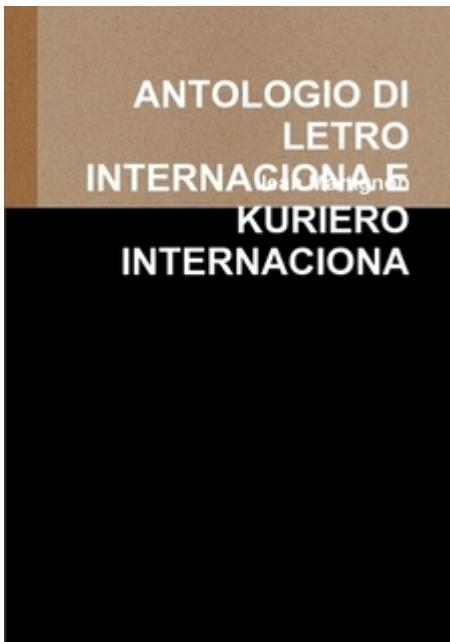

Lore Bhagiratha retrovenis en sua rejio, acensis sur la trono e
guovernis kun sajeso dum multa yari.

FINO

Ica libro prizentas l'antologio dil revui "Letro Internaciona" e "Kuriero Internaciona". La lasta revuo remplasis l'unesma. Amba revui esas redaktita od redaktata tote en l'auxiliara linguo Ido da Jean Martignon, Francia.

BLOGI

Listo segun alfabetal ordino :

Alcione

<http://alciono.blogspot.com/>

Antonio Martinez

<http://haikuido.blogspot.com/>

Bebson Hochfeld

<http://www.ipernity.com/home/bebson>

Jean Martignon

<http://royalist-ido.blogspot.com/>

Jose Cossio

<http://www.ipernity.com/home/idosonora>

Lenadi Mucina

<http://linguoido.ning.com/profiles/blog/list?user=orgrx1gw80gmh>

Parolez Ido

<http://linguoido.ning.com/profiles/blog/list>

Thomas Schmidt

<http://www.ipernity.com/home/93650>

Tiberio Madonna

<http://ingletr.blogspot.com/>

Forsan ica listo ne esas exhaustiva e se altra Idisti redaktas blogo, li volontezi informar me pri co, por ke me publikigez la retala adreso di lia blogo.

«FACEBOOK»-I

Mea propra «facebook» esas Jean Martignon
:<http://www.facebook.com/profile.php?id=100000602493096>
Existas anke (inter altri)
Idisti
Bebson Hochfeld
Interlinguo (Linguo Internaciona di la Delegaciono)
Ido-Germania
Ido-Bigoteso

REVUI e LIBRI

Altra revueti kam KURIERO INTERNACIONA esas la precipua revuo di nia movado PROGRESO e la revueto dil Germana Ido-Societo nome IDO-SALUTO.

Editerio Krayono qua publikigis ne longatempe ante nun la prestijoza interretala revuo ADAVANE ! kontenas anke komenco di libraro virtuala kun kelka Idala libri enretigita ye la sequanta adreso <www.publikaji.tk>.

Ultre lo, on povas lektar interretala edituro di KURIERO INTERNACIONA qua havas un trimestro tardeso kompare a la surpapera edituro che la suba interretala loko :

<http://sites.google.com/site/editeriokrayono/kurierointernaciona>
Esas mencioninda ke la forumo <idoespanyol> kontenas fako pri arkivi ube on povas trovar altra libri di nia literaturo en nia linguo. La ULI havas simile reto-pagino kun virtuala biblioteko. Oi povas trovesar ye la suba adreso :
<<http://www.literaturo.ido.li/>>

KONTENAO

Vorto dal redaktero.....	.01
Listo de utila vorti.....	.03
Ivain o la kavaliero kun leono.....	.11
La mikra yunineto.....	.13
AVICENNA La mediko filozofa.....	.15
Ganesh e la hindua Dei.....	.18
Ka rinasko ?.....	.21
La Atlantida.....	enigmato .22
La muliero qua venis de altra loko.....	.26
La pagodo di Paris (o Pagoda Paris).....	.32
Prilingua questiono.....	.36
(renkontro e turismo per smartfono).....	.37
Tao Te King.....	.38
Historio di Roma.....	.39
Nia Angulo.....	poeziala .40
L'Illiado da Homeros.....	.41
Till Strigospegulo.....	.43
Renkontro por la adepti di la L.I. en Provins.....	.45
La enigmato di Akakor.....	.46
La misterio dil oblikiata vilajeto.....	.50
Ganga da Robert Pontnau.....	.54
Informi diversa.....	.57

